

1 zavedena jer su bila upućena sudijama lično.

2 OPTUŽENI: Pa, ja ću da se konsultujem sa svojim advokatom, gospodine
3 sudija.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu, sasvim u redu. Onda će nam se sa
5 tim pitanjem obratiti Odbrana.

6 [Svedok je ušao u sudnicu]

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tupajić, dobar dan.

8 SVEDOK: Dobar dan, gospodine predsedavajući. Dobar dan svima.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hteo bih da Vas podsetim da još uvek
10 imate obavezu u skladu sa ovom svečanom izjavom koju ste dali juče na početku
11 svog svedočenja. I takođe apelujem na Vas da odgovarate na pitanja onako kako su
12 Vam postavljena, pa Vas molim da pažljivo slušate pitanje i da odgovarate na
13 pitanja onako kako su ona postavljena.

14 Izvolite, gospodine Tieger.

15 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

16 SVEDOK: MILAN TUPAJIĆ [nastavak]

17 Ispituje g. Tieger: [nastavak]

18 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

19 P: Gospodine Tupajić, pre nego što smo juče završili sa radom,
20 neposredno pred kraj rada, ja sam pitao da li je 2. romanijska brigada u leto
21 1992. godine granatirala i palila muslimanska sela. I zatražio sam od Vas da nam
22 kažete koja su to bila sela, a Vi ste rekli da su te aktivnosti počele u selu
23 Donja Babina, i imenovali ste još neka sela i nešto ste nam malo opisali
24 događaja. Nakon operacije u selu Donje Babine, da li je 2. romanijska brigada

25

26

27

28

29

30

1 tada nastavila operacije protiv drugih muslimanskih sela u opštini Sokolac?

2 O: Da.

3 P: Pored sela koje ste juče pomenuli, a to su Šašići, Petlići,
4 Pridvorica, Grabinica, Izlica brdo, Kaline i Šahbegović, da li su u tim
5 operacijama bila uključena i sela Mangovići i Begovići? /kako je prevedeno/

6 PREVODILAC: Prevodilac se ispravlja: Vazovići i Begovići.

7 SVEDOK: Ako dozvolite, gospodine tužιοče, da ispravim samo nazive sela.
8 To su sela: Šaševci, Pridvorica, Išerić Brdo, Šahbegovići, Kaljina sa nekol'ko
9 zaseoka. To se odnosi i na selo, takođe, Mangurići i Ivazovići koje ste sada
10 pomenuli.

11 G. TIEGER: [simultani prevod]

12 P: Da li su ta sela bila uništena?

13 O: Da.

14 P: A kako je to učinjeno? Da li su najprije bila granatirana
15 artiljerijom ili je pak prvo ušla pešadija? Kako je došlo do njihovog uništenja?

16 O: Koliko ja znam, prvo je dejstvovala artiljerija, a nakon toga... i
17 vjerovatno nakon povlačenja, ovaj... muslimanskog stanovništva ili vojnika
18 eventualno koje tu bilo /sic/, onda je ulal... ulazila pješadija. I u kasnijoj
19 nekoj fazi je došlo do paljenja tih sela. Još smo ovde zaboravili pomenuti jedno
20 ma...ma...malo veće selo između Knežine i Kaljine a to je s...selo Meljine.

21 P: Juče ste, odgovarajući na pitanja koja Vam je postavljao sudija
22 Hanoteau, govorili o protivzakonitom hapšenju i zadržavanju muslimanskih civila
23 bez zakonskog osnova. Možete li pomenuti neka od mesta gde su ti muslimanski
24 civili bili držani kao zatvorenici?

25 O: Kol'ko je meni poznato, prvo mjesto gdje su držani u pritvoru je bio
26
27
28
29
30

1 podrum osnovne škole u Sokocu. Zatim, ranije napuštena z...zgrada škole u selu
2 Čavarine, a u kasnijoj fazi, neke od prostorija fabrike obuće u Knežini, odnosno
3 Paležu - to je jedan zaseok kod Knežine. I na kraju, u jednom restoranu u
4 Knežini i u podrumu o... zgrade u kojoj je bilo sjedište pošte i sjedište mjesne
5 zajednice.

6 P: A šta nam možete reći o uslovima u tim objektima gde su ovi ljudi
7 držani u pritvoru?

8 O: Mislim da su uslovi bili dosta loši, kol'ko je meni poznato, jer znam
9 da smo mi u tim prostorijama - govorim o prostorijama u podrumu osnovne škole -
10 1991. godine, jedno vrijeme - obzirom da nam je izgorio objekat fudbalskog
11 kluba, ja sam tada bio predsjednik fudbalskog kluba - koristili za one osnovne
12 potrebe, za presvlačenje fudbalera tu. I znam da su uslovi tada bili loši, a
13 vjerovatno 1992. godine još lošiji. Isto tako, i u ostalim objektima gdje su
14 bili smješteni, mislim da nije bilo uslova da se mogu obezbijediti oni minimalni
15 higijenski uslovi za boravak ljudi.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, kad god svedok kaže
17 "mislim", pitam se zbog čega on to tako kaže?

18 G. TIEGER: [simultani prevod]

19 P: Gospodine Tupajić, kao što je sudija sada rekao, Vi ste rekli:
20 "Mislim da su uslovi bili loši, koliko je meni poznato," a zatim ste opisali ono
21 što ste znali o uslovima u podrumu u osnovnoj školi gde su bili držani u
22 pritvoru Muslimani. I rekli ste da Vam je poznato kakvi su bili uslovi 1991.
23 godine, da verujete da je to bilo još gore 1992. godine. A i verujete da je
24 situacija bila slična i u drugim objektima. Da li možete Sudskom veću da
25 pomognete da objasnite zbog čega ste takvog mišljenja, odnosno verovanja? Dakle,
26

27

28

29

30

1 i u vezi sa uslovima u podrumu u osnovnoj školi, odnosno zašto mislite da su oni
2 bili lošiji 1992., nego ono kako ste znali da su izgledali 1991. godine? I
3 takođe, zbog čega smatrate ili verujete da je situacija bila ista i u drugim
4 objektima?

5 O: Pa, vidite, ja sam rekao, mi smo te prostorije koristili 1991. godine
6 samo za jedan kratki boravak fudbalera, njihovo presvlačenja. Tada smo uspjeli
7 instalirati jedan ili dva tuša, samo za ono nužno tuširanje fudbalera posle
8 treninga. Svjetlosti je bilo izuzetno malo, kol'ko je meni poznato tada... i tada
9 je bilo malo. Pretpostavljam, a nisam o... imao priliku da vidim da su kasnije
10 uslovi - jer niko više nije brinuo o tim prostorijama, nisu nizašta drugo
11 korištene - da su bili lošiji. Škola u Čavarinama je godinama bila napuštena
12 škola, koja uopšte nije imala instalacije ni vodovodne ni kanalizacione, jer
13 takva je i građena i takva je godinama funkcionisala. U restoranu u Knežini je
14 samo postojao toalet, jer to je restoran koji je radio godinama. U podrumске
15 prostorije u zgradi gdje su bili pošta i mjesna zajednica, ja nisam ulazio, ali
16 isto tako su godinama bili napušteni, nisu bili korišteni. Eto, to je ono na
17 osnovu čega sam rekao, možda nisam u početku bio jasan, ali iz ovoga što sam
18 rekao, mislim da se može zaključiti da su uslovi bili loši.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Samo da postavim još jedno pitanje. Vi
20 nikada niste saznali da je došlo do renoviranja možda ovih objekata?

21 SVEDOK: Ne.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] S obzirom na okolnosti kakve su bile u
23 to vreme, da li biste Vi saznali da je došlo do takvog renoviranja, odnosno
24 utroška novca?

25

26

27

28

29

30

1 SVEDOK: Ja sam mogao jedino saznati da su se predstavnici... neko
2 iz komande obratio za obezbjeđenje materijala za renoviranje tih objekata. Ja
3 kol'ko znam, nikada po tom pitanju nama u opštini se niko nije obratio. Tako da
4 nemam informacija da je vršeno bilo kakvo renoviranje tih objekata.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala.

6 Izvolite, gospodine Tieger, možete nastaviti.

7 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala.

8 P: Prije par trenutaka sam Vas pitao o operacijama 2. romanijske brigade
9 protiv muslimanskih sela. Da li je i policija učestvovala u tim operacijama?

10 O: Ja nemam informacija da je u takvim operacijama tada učestvovala
11 policija. Do mene takve informacije nisu došle.

12 P: A da li znate, da li su specijalne jedinice policije...

13 G. TIEGER: [simultani prevod] Možda je najbolje samo da završim s ovim
14 pitanjem, časni sudija.

15 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Izvinjavam se.

16 G. TIEGER: [simultani prevod]

17 P: Gospodine Tupajić, da li znate da li su u leto 1992. godine formirane
18 specijalne jedinice?

19 O: Mislite na području opštine, gospodine tužioče? Ne...ne razumijem
20 pitanje do kraja.

21 P: Da, da. Na to mislim.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1   Pogotovo me interesuju snage koje su učestvovala u operacijama protiv
2 muslimanskih sela. Interesuje me da li ste Vi imali bilo kakvih saznanja o
3 osnivanju specijalnih jedinica policije, koje su možda učestvovala u operacijama
4 zajedno sa 2. romanijskom brigadom?

5   O: Prema mojim saznanjima, nije apsolutno bilo učešća, ovaj... ni...
6 redovnih... redovne policije iz Stanice javne bezbjednosti, a ni specijalne
7 policije, jer nije bilo ni potrebno obzirom da je 2. romanijska brigada
8 formacijski, ovaj... jaka brigada i po tehnicima i po s... i po brojnom stanju.
9 Mislim da u takvim operacijama joj nije bila neophodna pomoć. U Sokocu nije
10 nikada formirana nikakva specijalna policija, ona je formirana na drugim
11 prostorima, ali je bilo... jedan broj vojnih obveznika koji su raspoređeni u
12 sastav specijalne policije. Ja ne znam tačno njihov broj, znam da je jedno
13 vrijeme sjedište jedne od tih jedinica bilo na Jahorini, kol'ko se ja sjećam.

14   G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, ja ne znam da li ste sada
15 želeli da Vi nešto dodate?

16   SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Da. Hvala, gospodine Tieger,
17 izvinite što sam Vas prekinuo. Hteo bih da postavim jedno pitanje.

18   Hteo bih da se ponovo vratimo na nešto što je rekao svedok. On je rekao:
19 "Koliko je meni poznato, prvo je vršeno granatiranje, artiljerijska paljba, a
20 zatim verovatno nakon što se muslimansko stanovništvo i verovatno i vojnici se
21 povukli, onda bi pešadija ulazila u sela."

22   Po ovome što je on rekao, čini se da je najpre bila artiljerijska vatra,
23
24
25
26
27
28
29
30

1 zatim se povlačilo stanovništvo, a tek nakon toga je ulazila pešadija u kuće. Da
2 li ste Vi to tako opisali, gospodine?

3 SVEDOK: U suštini tako...

4 GĐA PREVODILAC: Pešadija ulazila kako bi palila kuće.

5 SVEDOK: U suštini da, s tim da o tome smo i juče, kol'ko se ja sjećam,
6 razgovarali. Ovaj... žene, djeca i stariji ljudi i prema informacijama koj... koj...
7 koje su... koje smo i mi imali tada, već i prije toga, kada je došlo do prvih
8 dejstava u... u selu Babinima... Babinama, iz predostrožnosti su počeli se
9 p...povlačiti prema Olovu. Tako da u samom trenutku granatiranja, mislim da nije
10 bilo, ovaj... e... e... puno ili skoro nikako civila - mislim na prvenstveno starce,
11 žene i djecu u selu, jer prema informacijama koje imam, nije bilo takvih žrtava.
12 Tako da, ovaj... u suštini je onako kako... kako ste Vi razumjeli.

13 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala.

14 G. TIEGER: [simultani prevod]

15 P: Gospodine Tupajić, molim Vas, samo da mi nešto razjasnite, a u vezi s
16 tim, hteo bih da pogledamo intervju od 14. novembra /?2003./, i to na 25.
17 stranici.

18 GĐA PREVODILAC: 13. novembra.

19 G. TIEGER: [simultani prevod]

20 P: To je intervju koji ste Vi imali sa Kancelarijom Tužilaštva i to 13.
21 novembra 2003. godine. Prvo što su Vas pitali je: "Kakvu je ulogu igrala srpska
22 policija u Sokocu u potpomaganju vojnih operacija protiv muslimanskih sela u
23 julu, avgustu i septembru 1992. godine?"

24 A Vi ste tada, bar kako je ovde zabeleženo, rekli: "Koliko je meni
25 poznato, policija je bila organizovana po liniji MUP-a, kroz Ministarstvo
26 unutrašnjih poslova, i oni su formirali specijalne jedinice koje su tamo
27 postavili kako bi pomogli vojsci. Sećam se da sam ih posetio kad su oni bili na

28

29

30

1 Nišićkom platou, oni su tamo bili raspoređeni, a raspored tih jedinica verovatno
2 bio koordiniran od strane Glavnog štaba. Međutim, 1992. godine, većina
3 policajaca je korišćena na bojištima."

4 Ja bih sada samo zamolio da nam objasnite otkud ova razlika? Kako naime
5 objašnjavate da postoji ova razlika u odgovoru koji ste nam tada dali o upotrebi
6 specijalnih jedinica policije?

7 O: Gospodine tužioče, ta moja posjeta Nišićkoj visoravni i posjeta
8 policajcima koji su bili u sastavu te jedinice se ne odnosi na 1992. godinu. To
9 je bila jedna od kasnijih godina - da li 1993. ili 1994. - i to nije sporno.

10 P: Pitanje koje Vam je postavljeno tokom razgovora, usredotočilo se na
11 vojne akcije u ljeto 1992., a u Vašem odgovoru - barem tako stoji prema ovom
12 zapisu ovdje - Vi ste zaključili svoj odgovor tako da ste rekli: "Da je većina
13 policajaca 1992. godine korištena na bojištima."

14 Da li sam Vas dobro razumio da ili niste niti mislili reći 1992.,
15 odnosno zabunili ste se kad ste to rekli, ili je možda krivo zabilježeno da ste
16 rekli 1992. a mislili ste na neku drugu godinu?

17 O: Gospodine Tužioče, ovaj pravac prema Olovu, u kojem je dejstvovala 2.
18 romanijska brigada, je samo bio jedan od pravaca i mjesta gdje su angažovani
19 pripadnici tada 2. romanijske motorizovane brigade. Policija, čak i značajan
20 broj njih iz Stanice javne bezbjednosti je bio, kol'ko se ja sjećam, tada
21 angažovan na ratištu u Sarajevu. I mislim da u ljeto i jesen 1992. godine su
22 bili na Jevrejskom groblju na položajima u sastavu neke jedinice, koja je
23 formirana na nivou Centra javne bezbjednosti.

24 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tupajiću, pitanje koje Vam je
25
26
27
28
29
30

1 postavljeno tokom razgovora, a mi ga ovdje možemo pročitati, nije se odnosilo
2 samo na juli, avgust i septembar 1992., već se u njemu spominju i vojne
3 operacije uperene protiv muslimanskih sela i uključenost policijskih snaga u tim
4 akcijama. Kad kažete da je to bilo kasnije, da li time želite reći da su dejstva
5 uperena, usmjerena protiv muslimanskih sela, se zbila u stvari u periodu koji je
6 kasnije od jula, avgusta i septembra 1992? Dakle, kasnije od tog perioda?

7 SVEDOK: Pa, da. Ova dejstva koja su krenula, kao što sam rekao, u sela...
8 selu Babinama su bila krajem jula/početkom avgusta i od tada su ove operacije
9 tekle o kojima smo maloprije govorili.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A nastavile su se do kada?

11 SVEDOK: Pa, ja mislim, već krajem septembra da je uspostavljena linija
12 razdvajanja u rejonu sela Kruševo, Dugandžići i - ne znam tačno gdje je tada
13 bila linija razdvajanja - prema opštini Kladanj. I te linije su u suštini ostale
14 nemijenjane ili samo neznatno i do kraja 1995. godine.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dio Vašeg odgovora u tom intervjuu
16 jeste: "Da su te posebne jedinice raspoređene kako bi pomogle vojsci."

17 Kako bi vojsci pomogle u čemu ili sa čime?

18 SVEDOK: Pa, apsolutno ne negiram koordinirana dejstva jedinica Vojske
19 Republike Srpske i jedinica MUP-a. O upotrebi tih jedinica, ovaj... su
20 odlučivali zajedno, vjerovatno, Glavni štab i Ministarstvo unutrašnjih poslova,
21 odnosno

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

sreda, 29.06.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 Vlada. Uvida u takve planirane operacije i planirana sadejstva, ja normalno,
2 nikada nisam imao, samo znam gdje su policajci iz Sokoca ili jedan broj njih
3 boravili u... u nekim periodima. Jedan od tih perioda, kao što sam već rekao, je
4 bilo i na Nišićkoj visoravni. Ali kasnije, negde 1992., kol'ko ja se sjećam i na
5 Jevrejskom groblju i na području Sarajeva u 1992. godini.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pitanje je bilo usmjereno na to, da li
7 je takva koordinacija vršena i u dejstvima uperenim protiv muslimanskih sela?

8 SVEDOK: Ja sam već rekao, mislim da u ovim aktivnostima o kojima smo
9 govorili kada su zauzimana ova sela, kol'ko ja znam da nije, nit' je bilo bilo
10 kakve potrebe, obzirom da nije bilo gotovo nikakvog otpora, kol'ko je meni
11 poznato, i nekih većih sukoba u ovoj operaciji. Pretpostavljam da je... se ukazala
12 potreba, da bi zatražena bila pomoć MUP-a, ali nije bilo potrebe jer je 2.
13 romanijska imala dovoljno snaga.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, nastavite, tužitelju.

15 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala.

16 P: Gospodine Tupajiću, želio bih Vas pitati još jedno pitanje koje se
17 tiče uvjeta pod kojima su Muslimani živjeli u općini Sokolac u ljeto 1992. S
18 time u vezi, htio bih Vas pitati jesu li članovi Vaše obitelji sakrili Muslimane
19 od pripadnika VRS-a tokom tog perioda?

20 O: Da. Ja sam o tome govorio. Moji roditelji koji su živjeli u Knežini i
21 gdje su im prve komšije bili Muslimani su imali značajnih neprilika od
22 pripadnika Vojske Republike Srpske, a pogotovo u periodu kada su svi stanovnici

23
24
25
26
27
28
29
30

1 muslimanske nacionalnosti, sve komšije, osim dvije starice nemoćne, napustili
2 Knežinu. I kada su one u toku noći tražile utočište u našoj kući i u kući moga
3 strica da bi tu prespavale, jer su u toku dana bile provocirane i bile su u
4 strahu da ne bi u toku noći se desilo ono najgore. Oni su vjerovatno pratili ta
5 dešavanja tu i u više navrata je bilo teških verbalnih maltretiranja mojih
6 roditelja od strane pripadnika Vojske Republike Srpske.

7 P: Te dvije starice, Muslimanke, da li su one bile posljednje koje su od
8 svog naroda ostale u tom selu?

9 O: Da.

10 P: Što se kasnije s njima desilo?

11 O: Kasnije, nakon, ja ne znam tačno, možda jedno dva mjeseca, moj brat
12 je uspio organizovati, čini mi se, u toku jedne noći da ih prevezu u selo Burate
13 - to je granično selo između opština Sokolac i Rogatica, a pripada Rogatici gdje
14 su Muslimani još tada bili, nisu bili otišli. Kasnije su one zajedno sa njima
15 prebačene u Sarajevo, tako da su stigle žive i zdrave jer su imale svoju rodbinu
16 u Sarajevu.

17 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, molim da se sljedeći dokazni
18 predmet predoči svjedoku. Mislim da se radi o malom kompletu dokumenata koji je,
19 vjerujem, podijeljen svima.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, svakako. Logistika nam se
21 poboljšala. Koji je to dokument? Telegram?

22 G. TIEGER: [simultani prevod] Da. Želio bih da svi pogledaju telegram
23 koji se nalazi iza tabulatora 1.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Mislim, kao što već vidite, iza svakog tabulatora imate englesku i
2 bosansku verziju. Ja, dakako, želim da Vi pogledate verziju na B/H/S-u. Možete
3 li nam reći, o kakvom se dokumentu radi? Odnosno prije nego što nam to kažete,
4 zatražio bih Sudsko vijeće da nam dodijeli broj za dokazni predmet.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine tajniče?

6 SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti P842, a za engleski prijevod
7 842.1.

8 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala.

9 P: Gospodine Tupajić, možete li nam reći nešto o ovom telegramu?

10 O: Ovo je telegram, koliko ja znam, koji je došao od predsjednika tada
11 Republike Srpske, gospodina Karadžića u julu mjesecu. Ne znam tačno datum. Možda
12 se može po mom odgovoru, ovaj... odgone... odgonetnuti. I koji je vjerovatno, ja
13 sam tada mislio, upućen u još neke opštine ili u sve opštine u Srpskoj Republici
14 Bosni i Hercegovini. A kasnije, odnosno prije par dana, sam i vidio taj
15 dokumenat, da je isti sadržaj telegrama poslat i u još sedam-osam opština
16 Istočne Bosne. U ovom dokumentu se praktično sva odgovornost za dešavanja koja
17 budu na području opština prenose na nas predsjednike opština.

18 Ja sam ovim telegramom bio veoma iznenađen, znajući da gospodin Karadžić
19 apsolutno zna kako je organizovan i kako sistem funkcioniše... i... i kako

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 funkcioniše sistem vlasti tada u Srpskoj Republici Bosni i Hercegovini, šta su
2 čije nadležnosti, ko ima komandu nad kojim snagama i ko realno može - ako se to
3 iskreno želi - preduzeti one mjere koje se traže u ovom telegramu.

4 P: Zamoliću da pogledate još dva dokumenta. Prvo, dokument pod brojem 2,
5 on je već prethodno označen i uvršten u spis kao P690. Gospodine Tupajić, čini
6 se da ovaj dokument odražava sadržaj telegrama i datum i kaže se da je poslat
7 cijelom nizu općina na sljedeći način, uključen je tu i Sokolac na teleprinteru.
8 Zatim, datum i vrijeme kad je poslano: 14. jula u 15.30h, u potpisu je pukovnik
9 Kotlica. Tu stoji P.S. "Predlažem da informirate medije."

10 Da li je Sokolac primio svoj primjerak preko teleprintera, kao što tu
11 stoji?

12 O: Pa, upravo tako. Ja sam i ranije govorio da je Sokolac imao, u odnosu
13 na sve ove opštine i u cijeloj regiji, najbolje opremljen centar sa sredstvima
14 veze. Iz toga razloga je Sokocu jedino i poslato ovo teleprinterom, a onda je
15 preko službi vojske ovaj telegram, upućen i dostavljen ostalim opštinama.

16 P: U Vašem ranijem odgovoru ste spomenuli "odgovor." Ja molim da
17 pogledate sada oznaku 3.

18 G. TIEGER: [simultani prevod] I da taj dokument dobije sljedeći broj
19 dokaznog predmeta koji mu slijedi.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1   SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti P843, a prijevod 843.1.
2   G. TIEGER: [simultani prevod]
3   P: Gospodine Tupajić, da li je to Vaš odgovor na telegram koji Vam je
4 poslao doktor Karadžić 14. jula 1992? I da li je odgovor poslat 15. jula 1992?
5   O: Da.
6   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mislim da smo možda, gospodine Tieger,
7 zaboravili dati broj ranijem dokumentu.
8   G. TIEGER: [simultani prevod] To je P690.
9   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ah, da. Ispričavam se, u pravu ste.
10   G. TIEGER: [simultani prevod]
11   P: Zašto ste odgovorili na telegram doktora Karadžića i što ste mu
12 pokušavali reći?
13   O: Pa, suština sadržaja ovoga odgovora moga gospodinu Karadžiću je
14 podsjećanje na to da ja, kao predsjednik opštine, i Krizni štab, koji je
15 praktično tih dana već privodio svoj rad kraju, u smislu izvršavanja njegove
16 naredbe, nemamo niti bilo kakve mogućnosti niti nadležnosti. Podsjetio sam ga da
17 štab TO zvanično ne postoji od 21. maja kada je formirana 2. romanijska brigada;
18 da stanica javne bezbjednosti i njen načelnik - koji je u međuvremenu podnio i
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica sa transkriptima
na francuskom i engleskom jeziku.

1 ostavku - odgovara po liniji komandovanja Ministarstvu unutrašnjih poslova. I da
2 jednostavno, u smislu i provođenja mjera koje slijede na opštini - a ja sam
3 naveo da one još nisu počele, mislim tu na mjere iskazivanja lojalnosti kroz
4 predaju naoružanja - mi niti imamo informacija, niti uticaja, niti možemo bilo
5 šta preduzeti da bi zaštitili stanovništvo i garantovali mu bezbjednost. Mislim
6 da je to tada, i sada kada gledam sa ove vremenske distance, bio moj možda
7 jedinstven, ovaj... i... i... moram priznati i hrabar odgovor tada u to vrijeme.

8 P: Gospodine Tupajiću, u odgovoru upućenom doktoru Karadžiću, Vi kažete
9 da se: "Aktivnosti na području općine vrše od strane Stanice javne bezbjednosti
10 i 2. romanijske brigade."

11 To je tačno, zar ne? To je u prvom paragrafu Vašeg odgovora. Govorim
12 konkretno o...

13 O: Ov... u... zadnja rečenica glasi da sve aktivnosti na području opštine po
14 pitanju bezbjednos... sve aktivnosti na području opštine po bezbjednosnim
15 pitanjima provodi Stanica javne bezbjednosti i komanda 2. romanijske brigade bez
16 mog znanja i znanja mojih najbližih saradnika. To stoji tako.

17 P: U Vašem ranijem odgovoru na pitanje o telegramu, rekli ste da je
18 sveukupna odgovornost bila prebacivana i time da ste Vi trebali biti odgovorni
19 za sigurnost. Međutim, tko, odnosno koje tijelo je u Republici Srpskoj na kraju
20 bilo zaduženo za vojsku, 2. romanijsku brigadu cijelom linijom potčinjavanja i
21 tko je bio na vrhu komandnog lanca u Republici Srpskoj u ljeto 1992?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Vrhovni komandant Oružanih snaga, koje su sačinjavali i vojska i MUP,
2 je bio predsjednik republike. 2. romanijska brigada, kao vojna formacija, i sve
3 druge su po hijerarhiji bile odgovorne komandama korpusa, a one Glavnom štabu
4 Vojske Republike Srpske, koji je opet, za svoj rad odgovarao predsjedniku
5 republike. Ako govorimo o liniji odgovornosti i komandovanja u Ministarstvu
6 unutrašnjih poslova - o tome sam već juče govorio - stanice javne bezbjednosti
7 su izvršavale svoje zadatke po nalogu centara javne bezbjednosti koji je dobivao
8 naređenja i zadatke od ministarstva, odnosno ministra unutrašnjih poslova.

9 Ja ne znam da li je tada... u kasnijoj fazi rata je postojao vrhovni
10 savjet odbrane koga su činili najodgovorniji ljudi na najvišim funkcijama, a
11 posebno iz oblasti bezbjednosti i vojske koji su trebali, po meni, kao što je to
12 u svim državama, da kako često - vjerovatno po potrebi - razmatraju ova pitanja
13 i zauzimaju stavove, donose odluke i onda prosljeđuju ili spuštaju naređenja na
14 niže nivoe komandovanja.

15 P: Koliko Vi znate, da li je tokom 1992. ministar unutrašnjih poslova
16 bio podređen ili je bio iznad Predsjedništva Republike Srpske?

17 O: Pa, bio je podređen Predsjedništvu Republike Srpske. I ne samo njemu,
18 ovaj...

19 P: Prije nekoliko trenutaka, rekli ste da je, s obzirom na okolnosti,
20 Vaš odgovor bio prilično odvažan. Da li ste to rekli zbog tog aspekta Vašeg
21 odgovora, naime, zbog činjenice da ste doktoru Karadžiću rekli da Vi niste
22 odgovorni za sigurnost, već da je to on kao predsjednik, odnosno predsjednik
23 Predsjedništva?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da. Suština moga odgovora je to, jer sam ga ja i podsjetio na sistem
2 koji je uspostavljen i koji treba da funkcioniše, na čijem čelu je predsjednik
3 republike.

4 P: Da li ste možda na neki način željeli također reći da postoje osnovi
5 za zabrinutost u pogledu sigurnosti Muslimana u Sokocu?

6 O: Ja pretpostavljam da je gospodin Karadžić imao informacije o svim
7 dotadašnjim dešavanjima u nekim od ovih opština, kojima su telegrami upućeni
8 iste sadržine. I mislim da je to bio pokušaj da za ono što se desilo već u tim
9 opštinama, praktično se okrive tamošnji predsjednici opština, što mislim da u
10 najmanju ruku nije bilo korektno.

11 P: Da li ste ikada dobili kakvu reakciju na Vaš odgovor upućen doktoru
12 Karadžiću?

13 O: Nikakvu reakciju nisam dobio. S tim da, pogotovo tada... mada i od
14 jednog događaja ranije iz juna - o kome ja nisam ovdje govorio a odnosi se na
15 jedan naš veoma težak telefonski razgovor - naši budući odnosi... pa i do tada oni
16 su bili dosta hladni, a od tada su postali čisto protokolarni. Najbolje bi bilo
17 da me je tada smijenio gospodin Karadžić.

18 P: Kakav je bio telefonski razgovor koji ste u junu vodili sa gospodinom
19 Karadžićem, a koji je bio težak? Kakvog je bio karaktera?

20 O: Ja nisam bio ovih zadnjih dana kada smo razgovarali jer sam uvažavao
21 princip da odgovaram u pr... uglavnom na pitanja koja mi se postavljaju. Al' evo,
22 sad ću pokušati u par rečenica da to kažem.

23 Mi smo pominjali pogibiju pokojnog Draga Mačara na Goraždu, komandanta
24
25
26
27
28
29
30

1 bataljona 2. romanijske motorizovane brigade. Nakon toga... ovo radi Vijeća da
2 kažem: nije poginuo u borbama, nego je vozilo sa kojim su članovi komande išli u
3 izviđanje naišlo na minu i od te mine je stradao. Vojska iz njegovog bataljona -
4 ja ne znam kolike snage su bile tamo - se pokolebala nakon njegove pogibije, što
5 je na neki način i logično, i htjeli su i odlučili da se vrate u Sokolac.

6 To je bilo negdje možda 5. ili 6. juna. Zvao je gospodin Karadžić, ja
7 sam se javio na telefon. Nisam uopšte znao šta se dešava. On mi je tada rekao
8 ljutim glasom da pod hitno sve mjere preduzmem da zaustavim vojsku koja se vraća
9 sa Goražda, inače će me streljati. Ja sam bio šokiran takvim načinom razgovora
10 ne znajući prvo šta se dešava. Moj odgovor je bio: "Gospodine predsjedniče, Vi
11 radite šta god hoćete, sve možete. Ja nikakvog načina nemam niti mogu provesti
12 to što od mene tražite. Niti sam slao vojsku na Goražde, niti mogu njome
13 komandovati, niti znam, jednostavno, šta se dešava u tom trenutku." On je tu
14 prijetnju ponovio par puta. Ja sam ostao na svom stanovištu i tako je razgovor
15 prekinut, odnosno on je prekinuo dalji razgovor. Nakon toga, normalno, ništa
16 nisam preduzeo. Ubrzo je do mene došla informacija da su vojnici već stigli na...
17 do Sokoca na pet-šest kilometara.

18 Toga dana sam prvi put ozbiljno razmišljao da podnesem ostavku na
19 poslove koje sam radio. Međutim, imajući u vidu da je rat bijesnio na sve
20 strane, da je tol'ko problema bilo po svim pitanjima na području opštine, da
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Skupština opštine nije mogla funkcionisati, znao sam da bi time doprinijeo još
2 većem haosu neredu i odlučio sam do daljnjeg obavljati poslove koje sam
3 obavljao.

4 P: Gospodine Tupajiću, pogledajmo sada selo Novoseoci. Da li je to bilo
5 posljednje muslimansko selo u kojem je 2. romanijska brigada izvela dejstva?

6 O: Pretposlednje, gospodine tužioče, obzirom da su Muslimani ostali u
7 selu Vrh Barje - ono je granično selo u opštini Rogatica - do kraja skoro 1994.
8 godine. Ali od svih drugih sela, to je posljednje selo u kome se desio zločin u
9 septembru 1992. godine.

10 G. TIEGER: [simultani prevod] Samo da pojasnimo, čini se da poslužitelj
11 svjedoku skreće pažnju na neki dokument, a ja nisam imao tu namjeru. U ovom
12 trenutku, nije potrebno upućivati svjedoka na neki dokument.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, nije potrebno da gledate bilo
14 kakav dokument u ovom trenutku.

15 SVEDOK: /nerazgovetno/

16 G. TIEGER: [simultani prevod]

17 P: Gospodine Tupajiću, da li se sjećate je li to bilo početkom ili
18 krajem septembra 1992?

19 O: To se desilo 22. septem... septembra 1992. godine.

20 P: A možete li nam reći, što znate o tome što se desilo u Novoseocima?

21 G. TIEGER: [simultani prevod] Imamo nekih tehničkih poteškoća, čini mi
22 se, jer nismo dobili prijevod Vašeg...

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Nisam niti ja čuo odgovor, nije bilo
2 prijevoda. Na kanalu 4 čujem vlastiti glas, ali...

3 Sada smo čuli odgovor prevoditelja.

4 Izvolite, nastavite, gospodine Tieger.

5 G. TIEGER: [simultani prevod]

6 P: Gospodine Tupajiću, recite nam, molim Vas, šta se dogodilo u
7 Novoseocima 22. septembra 1992. godine.

8 O: Za... za zločin u Novoseocima, ja sam saznao u večernjim satima toga
9 istog dana od jednog iz grupe vojnika, pripadnika 1. romanijske brigade, koja je
10 u tom rejonu pripremala za svoje porodice ogrevno drvo, i u povratku su naišli
11 pored mjesta zločina i vidjeli leševe ljudi. Oni su vjerovatno prepoznali neki
12 od nj... neke od njih, tako da su odmah znali da se radi o ljudima iz sela
13 Novoseoci.

14 P: A u narednih nekoliko dana, da li ste od drugih vojnika ili iz nekog
15 drugog izvora saznali o tome šta se dogodilo u Novoseocima?

16 O: Praktično, od toga dana pa sve i do danas, u Sokocu i u javnosti u
17 Republici Srpskoj, događaj u Novoseocima je tabu tema. Ipak, iz nekih izvora su
18 po kuloarima procurile informacije da su noć prije, pripadnici 2. romanijske
19 brika... brigade blokirali selo sa određenim snagama, a akciju izveli su

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 tada - 22. septembra. Prema informacijama koje ja imam, nikakvog oružanog otpora
2 nije bilo iz sela. A onda, u večernjim satima, nakon toga što su žene i djecu
3 autobusi odvezli za Sarajevo, je izvršen ovaj nesvakidašnji zločin.

4 P: Kada kažete da je 2. romanijska brigada blokirala selo prethodne
5 večeri, šta to znači, da su blokirali prilaze selu ili ga opkolili, da ne bi
6 ljudi mogli da ulaze ili izlaze iz njega?

7 O: Pa, upravo tako. Selo Novoseoci se nalazi na nekih osam-devet
8 kilometara od Sokoca, a od komunikacije, od magistralnog puta Sokolac-Rogatica
9 je udaljeno nekih tri-četiri kilometra. Tako da izdvojeno je selo prilično od
10 drugih sela i nije bio problem da se izvrši njegova blokada čak i u punoj
11 tajnosti.

12 P: A rekli ste i da su žene i decu odvojili od muškaraca iz sela i da su
13 žene i deca autobusima prebačeni u Sarajevo.

14 O: Da.

15 P: Koliko muškaraca su bili žrtve u tom, kako ste Vi rekli u svom
16 ranijem odgovoru, "nezapamćenom zločinu"?

17 O: Ja siguran broj ne znam, ali pominjala se brojka od 45. Sad, da li je
18 ona tačna ili ne... jer mislim da i mediji, pogotovo mediji Federacije su - kol'ko
19 sam ja pratio kasnije kada vr... je vršena ekshumacija - davali ponekad različite
20 podatke. Ali tu je negdje, oko 40 žrtava bilo.

21 P: A da li ste saznali da li su ti muškarci bili pobijeni u selu, ili su
22 bili ubijeni na nekom drugom mestu?

23 O: Ne. Mjesto zločina je od sela udaljeno nekih pet-šest kilometara. To
24
25
26
27
28
29
30

1 je, ponovo, pored komunikacije, odnosno magistralnog puta Sokolac-Rogatica, u
2 rejonu Ivan Polja, nedaleko od magistralnog puta, možda nekih par stotina
3 metara, kako su meni rekli, i to je na mjestu gradskog smetljišta koje je tu
4 postojalo još od 1991. godine.

5 P: Mislite na neko mesto gde se đubre odlagalo, deponiji?

6 O: Pa, to je smetljište gdje je gradsko komunalno preduzeće odvozilo
7 smeće, ovaj. Ranije su opštine Sokolac i Rogatica koristili zajedničko
8 smetljište negdje na pola puta Sokolac-Rogatica. Međutim, 1990./1991. godina su
9 bile izuzetno teške i oni jednostavno, tako su na... bar meni rekli, iz ekonomskih
10 razloga, nedostatka goriva i to, nisu mogli tako daleko voziti smeće i oni su
11 samoinicijativno otvorili tu lokaciju. Mi smo se na Kriznom štabu, čini mi se
12 još u toku maja mjeseca, bavili tim problemom, jer je stvarno njegova blizina
13 pored komunik...

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tupajić, pitanje je bilo da li
15 je to bila deponija smeća. Vi ste počeli svoj odgovor sa: "Da, to je bilo
16 smetljište."

17 A onda ste počeli da govorite naširoko o tome kako je to bilo zajedničko
18 smetljište, što nije od pomoći ovom Veću. Ako bude potrebno još detalja,
19 gospodin Tieger će Vam svakako postaviti ta pitanja.

20 SVEDOK: Izvinjavam se.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Naime, imamo neka vremenska ograničenja
22 pa imajte to u vidu.

23 SVEDOK: Izvinjavam se.

24 SUDIJA ORIE: [simultani prevod]

25 Molim Vas nastavite, gospodine Tieger.

26 G. TIEGER: [simultani prevod]

27 P: Da li su Novoseoci imali džamiju pre 22. septembra 1992. godine?

28 O: Da. To je bila najnovija džamija izgrađena na području opštine
29
30

1 Sokolac i mislim par godina prije rata da je završena i da su je vjernici počeli
2 koristiti.

3 P: Šta se dogodilo s to džamijom?

4 O: Nakon toga, džamija je minirana i ne znam da li je materijal uklonjen
5 ili je ostao na licu mjesta. Mislim da je uklonjen, kao i sa nekih drugih
6 lokacija.

7 P: Digli su je u vazduh pripadnici 2. romanijske brigade?

8 O: Da. Inženjerija 2. romanijske motorizovane brigade.

9 P. A koliko je bilo džamija u opštini Sokolac početkom 1992. godine?

10 O: Bilo je pet džamija.

11 P: A kada je uništena džamija u Novoseocima od strane 2. romanijske
12 brigade, koliko je još bilo preostalih džamija u opštini Sokolac?

13 O: Nije nijedna. Mislim da su u ovim operacijama, o kojima smo maloprije
14 govorili, ostale već bile porušene. Jedino nisam siguran da li je ova u selu
15 Košutica, koja je pored magistralnog puta Sokolac-Han Pijesak, neposredno prije
16 ili posle ove u Novoseocima minirana. Ali, ovaj... ubrzo ili za par dana,
17 praktično, nije bilo nijedne džamije na području opštine Sokolac.

18 P: Gospodine Tupajiću, recite Sudu zbog čega su te džamije bile
19 uništene.

20 O: Kod Srba postoji vjerovanje da gdje nema džamija, nema ni
21 muslimanskog naroda i njihovim rušenjem će biti praktično uništen njihov motiv
22 za povratak u ta sela.

23 P: Hteo bih sada da pređemo na sledeći dokazni predmet. No pre toga,
24
25
26
27
28
29
30

1 samo da Vas pitam, ko je bio komandant 2. romanijske brigade u leto 1992.
2 godine?

3 O: Komandant 2. romanijske brigade je bio tada gospodin Krstić - da li u
4 činu potpukovnika ili pukovnika, nisam siguran. Mislim u činu potpukovnika,
5 tada.

6 P: Da li znate njegovo lično ime?

7 O: Radislav Krstić.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Koji je to sledeći dokument?

9 G. TIEGER: [simultani prevod] Pa, to je pod oznakom broj 6.

10 SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokazni predmet P844, a prevod
11 će biti 844.1.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala.

13 Gospodine Tupajić, da li ste pronašli dokument pod brojem 6? Možda ste
14 primetili da je verzija na B/H/S-u priložena pozadi.

15 G. TIEGER: [simultani prevod]

16 P: Gospodine Tupajiću, ovo je dokument na B/H/S-u i njegov prevod na
17 engleski jezik...

18 GĐA PREVODILAC: Prevodioci napominju da nemaju taj tekst pred sobom.

19 G. TIEGER: [simultani prevod]

20 P: ...dokumenta koji ste Vi potpisali i koji nosi datum 9. oktobar 1992.
21 godine. Recite nam, molim Vas, o kakvom se tu dokumentu radi? Govorim o
22 dokumentu P844.

23 O: U ovom dokumentu govori se o mojoj ostavci na mjesto predsjednika
24 opštine, koju sam uputio Opštinskom odboru Srpske demokratske stranke Sokolac i
25 Ratnom povjereništvu Opštine Sokolac.

26 P: A zbog čega ste poslali ovo pismo, gospodine Tupajić?

27 O: Ja sam malopre pomenuo da sam ozbiljno razmišljao o ostavci još u
28
29
30

1 junu 1992. godine. Međutim, nakon ovoga svega što se desilo u selu Novoseocima,
2 a imajući u vidu i... i... i... i... sva druga dešavanja, jednostavno nisam od... se
3 osjećao više sposobnim ni u kom pogledu da mogu obavljati svoju dužnost dalje.

4 P: U trećoj rečenici tog pisma, Vi ste rekli: "Ali više se ne mogu
5 miriti sa činjenicom da se toliko toga negativnog dešava na području opštine, a
6 nemoćan sam promeniti tok stvari."

7 O: Da.

8 P: Da li ste tu mislili na ove događaje koje ste opisali sudu u toku
9 svog svedočenja?

10 O: Upravo tako, gospodine tužioče, prvenstveno misleći na ono što se
11 prije toga desilo u selo Novoseoci, a i niz drugih situacija o kojima je bilo
12 možda u ranijim intervjuima razgovora, a možda sada ne.

13 P: U drugom pasusu tog pisma, počinje jedna rečenica rečima: "Uvidevši
14 da osnovna opredeljenja i sintagma nisu primereni vremenu u kome se svi
15 nalazimo."

16 Zatim kažete: "Smatram da je poštenije ovaj posao ustupiti nekom drugom
17 ko može uspešnije nositi teško breme." Šta ste pri tom mislili kada ste rekli da
18 osnovna opredeljenja i sintagme nisu primerene vremenu?

19 O: Tu sam prvenstveno mislio na moja lična opredeljenja kao čovjeka, da
20 nisu primjerena svemu onome što se dešavalo u to vrijeme na teritoriji opštine
21 Sokolac i inače u Bosni i Hercegovini. I da takvo breme ja više ne mogu da
22 nosim, ne mogu da se mirim sa takvim stvarima.

23 P: A kako su članovi Opštinskog odbora reagovali na Vaše pismo kada ste
24 ga poslali?

25

26

27

28

29

30

1 O: Mislim da zvanične reakcije uopšte nije bilo - da je bilo opstrukcija
2 prema ovom mom pismu. Ali u usmenim kontaktima mi je saopšteno da nemam nikakvih
3 razloga da to radim i da u ovom teškom trenutku u kome se nalazimo to ne smijem
4 da radim.

5 P: A da li su Vam članovi Opštinskog odbora usmeno rekli da to ne treba
6 da radite jer ste bili tako efikasan lokalni vođa, ili je pak zbog toga što bi
7 Vaša ostavka u to vreme i ovo pismo imali neku drugu vrstu štetnih posledica?

8 O: Pa, sigurno mislim da je postojao i jedan i drugi dio razloga. Pos...
9 pitanje moje ostavke bi otvorilo sigurno brojna pitanja koja su tada, pa čak
10 neka i sada, u tajnosti. A isto tako, oni nisu mogli meni za moje poslove koji
11 su bili u mojoj nadležnosti dati neke ozbiljne primjedbe, jer sam se svojski
12 trudio da u teškim uslovima kakvi su bili, prvo obezbijedimo uslove da se narod
13 prehrani, a onda ostalo što je moglo.

14 P: Da li je Vaša ostavka, ovo pismo, da li su na njega pripadnici
15 Opštinskog odbora gledali kao na osudu, sa Vaše strane, politike koja je u to
16 vreme vođena?

17 O: Pa, mislim da upravo takav stav je bio. Pretpostavljam da je bilo i
18 konsultacija sa pretpostavljenima i oni su bili izričiti jer ja sam dugo vremena
19 inzistirô na tome, al' su bili izričiti da ja svoju ostavku povučem.

20 P: A da li ste Vi na kraju i povukli svoju ostavku, i ukoliko jeste,
21 zbog čega?

22 O: Nisam povukao ostavku, jer se u međuvremenu desio još jedan, sada za
23
24
25
26
27
28
29
30

1 mene lično, jedan težak incident, kada mi je moje vlastito auto jedne večeri
2 minirano, dignuto u zrak. Da li je bila namjera da me jednom takvom akcijom
3 likvidiraju ili da me ozbiljno upozore da odustanem od insistiranja na ostavci -
4 ja to ne znam. Nakon toga što mi se desilo, brinući za - više svoju porodicu
5 nego sebe, i shvativši to kao zadnje upozorenje - prećutno sam nastavio
6 obavljati poslove koje sam obavljao i do tada.

7 P: Gospodine Tupajić, molim Vas sada da pogledate dokument pod oznakom
8 7.

9 G. TIEGER: [simultani prevod] I molim da mu se dodeli sledeći po redu
10 broj dokaznog predmeta.

11 SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti P845, odnosno u prevodu P845.1.

12 G. TIEGER: [simultani prevod]

13 P: Gospodine Tupajić, ovaj dokazni predmet 845, u njemu se nalazi
14 izveštaj o jednom događaju od 12. novembra 1992. godine, koji se dogodio u
15 22.05h u mestu Sokolac. Da li je to izveštaj o tom dizanju u vazduh Vašeg auta,
16 kao što ste Vi to ovde pomenuli?

17 O: Da, gospodine tužioče, samo se radi o 12. oktobru 1992. godine.

18 P: Hvala Vam za tu ispravku. Naravno, u dokumentu zaista i piše 12.
19 oktobar.

20 Gospodine Tupajić, da li ste Vi podneli izveštaj o masakru u Novoseocima
21 doktoru Karadžiću, gospodinu Krajišniku ili bilo kom drugom članu rukovodstva
22 bosanskih Srba Republike Srpske?

23 O: Nisam nikome podnio izvještaj o onome što se desilo u Novoseocima.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Možete li da kažete ovom Sudu zbog čega niste?

2 O: Nisam možda iz nekoliko razloga. Ali prvi i osnovni razlog je taj što
3 sam - jer se ovo desilo već krajem septembra 1992. godine - ja lično i mnogi
4 drugi imali saznanja da su se mnogo ružnije stvari i, da kažem uslovno, veći
5 zločini desili, i u ovim opštinama o kojima smo malopre govorili i u nekim
6 drugim širom Bosne i Hercegovine, a da u suštini nije preduzeto ništa na
7 sankcionisanju organizatora i počinioca takvih zločina.

8 Drugi razlog, manje važan, je bio razlog lične bezbjednosti ponovo jer
9 sam i ranije u više navrata i ja i moji saradnici bili optuživani da odajemo
10 vojne tajne 2. romanijske motorizovane brigade. Vjerovatno bi i takva
11 informacija tako bila shvaćena. I evo, prvi put je ovo danas da neko od bivših
12 ili sadašnjih zvaničnika, kako iz Srpske demokratske stranke tako i Republike
13 Srpske, javno govori o ovome zločinu koji se desio u Novoseocima.

14 P: Rekli ste da je prvi i najvažniji razlog zbog čega niste podneli
15 izveštaj o ovom zločinu, činjenica da su se i još ružnije i ozbiljnije stvari
16 dešavale u drugim opštinama širom Bosne i Hercegovine, a da ništa nije učinjeno
17 da se pozovu na odgovornost, odnosno kazne izvršioци za te zločine i
18 organizatori tih zločina. Kada ste odlučivali da li da izvestite o tom zločinu
19 koji se dogodio u Novoseocima, a i drugima koji su se dogodili u toj opštini, da
20 li ste razmišljali o tome da li doktor Karadžić i gospodin Krajišnik i još možda
21 drugi rukovodioci republički imaju informacije uopšte o tome šta se događalo u

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Bosni i Hercegovini, onih informacija koje ste Vi imali?

2 O: Ja sam tada vjerovao da to je bila obaveza organa o kojima smo već
3 govorili: od Državne bezbjednosti, od Javne bezbjednosti i vojnih organa da
4 svojim linijama informisanja informišu o događaju pretpostavljene i
5 najodgovornije funkcionere po resorima. A oni su trebali - i vjerujem da jesu -
6 o tome izvijestili i najviše rukovodstvo Republike Srpske.

7 P: Pokušavam da ovo potpuno jasno razumem. Kada ste rekli da je jedan od
8 razloga, zašto niste o tome izvestili, bio taj da ništa nije bilo učinjeno da se
9 kazne počinioci ozbiljnih zločina za koje ste Vi znali da su se dogodili i u
10 drugim opštinama. Da li je to značilo da ste Vi verovali da je republičko
11 rukovodstvo znalo za te zločine, ali da nije želelo ništa da učini da bi ih
12 kaznilo?

13 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, ovo je prilično sugestivno pitanje za
14 koje postoje vrlo labavi osnovi, s obzirom na prethodno pitanje i odgovor.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger?

16 G. TIEGER: [simultani prevod]

17 P: Gospodine Tupajić, Vi ste nam rekli da je deo razloga zašto niste o
18 tome izvestili činjenica da ništa nije bilo učinjeno da se kazne zločini za koje
19 ste Vi znali. Zbog čega onda niste izvestili o tome doktora Karadžića, gospodina
20 Krajišnika ili bilo kog drugog republičkog rukovodioca, tako da biste barem Vi,
21 sa svoje strane, nešto učinili u vezi sa Novoseocima?

22 O: Nisam izvijestio, zato što sam znao da ni u ovom slučaju neće ništa
23 biti preduzeto.

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, vidim da gledate na
2 sat.. koliko Vam još treba vremena?

3 G. TIEGER: [simultani prevod] Pa, mislite, koliko bi mi dodatno još
4 vremena trebalo?

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

6 G. TIEGER: [simultani prevod] Pa, rekao bih, nekih 15 minuta. Teško je
7 reći.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pitam se, da li biste možda mogli
9 završiti prije pauze, pa da onda imamo pauzu nešto kasnije?

10 G. TIEGER: [simultani prevod] Pa, ja nemam prigovora na to.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mnogo bi nam govorilo i to da Vam je
12 potrebna pauza.

13 G. STEWART: [simultani prevod] Možda da Vam dam jedan praktičan
14 prijedlog, ali kantina se zatvara u 16.00h. Pa, ako već trebamo imati pauzu,
15 možda bi to bilo bolje učiniti onda dok još imamo neke objekte na raspolaganju,
16 mogućnosti. Jer, treba barem i to uzeti u obzir za dobrobit svih prisutnih.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger. Ako mi obećate da ćete
18 se striktno pridržavati tog vremena nakon pauze, onda ćemo ipak pauzu imati
19 sada.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. TIEGER: [simultani prevod] Pa, meni ne treba nikakva posebna
2 stimulacija da budem što učinkovitiji.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Onda imamo pauzu do 16.10h.

4 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

5 ... Početak pauze u 15.47h

6 [Svedok se povlači]

7 ... Sednica nastavljena u 16.17h

8 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim. Izvolite sjesti.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim da se svjedoka uvede u sudnicu.

10 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, dok čekamo...

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nadam se da ste uživali u
12 poslijepodnevnom čaju.

13 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, drago mi je reći, časni Sude, da je i
14 Sudsko vijeće bilo zastupljeno u kantini.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vrlo dobro, znam koliko je za Engleze
16 važan poslijepodnevni čaj.

17 G. STEWART: [simultani prevod] Drago mi je da to vidim.

18 Mogu li Vam iznijeti sljedeći prijedlog: Vi znate kakav je položaj
19 gospodina Jossea, on je već ovdje duže vrijeme. Veoma bih rado da gospodin Josse
20 surađuje sa svjedokom koji dolazi u petak. Dakle, da radi na tom svjedoku koji
21 dolazi u petak. Neću reći kako se zove, jer nisam 100% niti siguran da li je
22 otvoreno ili zatvoreno svjedočenje. To je svjedok 537. Gospodin Josse nije u
23
24
25
26
27
28
29
30

1 tehničkom smislu niti glavni zastupnik, niti ko-branitelj, ali on jeste
2 odvjetnik koji zastupa na sudu u Engleskoj.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, nisam siguran, moram se konzultirati
4 s kolegama. A ja sad govorim u svoje ime, da tu nema problema. Međutim, želio
5 bih čuti kakva vrsta prijave, odnosno registracije kao advokata je potrebna u
6 Tajništvu, čak i ako ga Tajništvo nije dodijelilo. Želio bih iznaći rješenje na
7 način da funkcija i uloga gospodina Jossea prođe propisnu proceduru na ovom
8 Sudu, jer to može imati utjecaja i na neke druge situacije gdje bi netko u nekim
9 drugim predmetima mogao zamoliti da se u sudnici pojavi osoba koja je dobar
10 prijatelj ili dobar advokat. Mi smo svjesni posebne situacije, ali prije nego
11 što donesemo konačnu odluku, željeli bismo znati i vidjeti da se na ovaj ili
12 onaj način položaj gospodina Jossea formalizira.

13 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, vrlo cijenimo to Vaše
14 nastojanje. Ja sam sâm razgovarao sa Tajništvom. Rekli su mi da, koliko se njih
15 tiče, ako je Sudsko vijeće zadovoljno situacijom - nema problema. Dakle,
16 primijetio sam i u drugim predmetima da se povremeno, u posebnim okolnostima,
17 dozvoljavalo nekim pravnim zastupnicima da se obraćaju Sudu. Gospodin Petrov, o
18 kojem sam govorio tokom ovog popodneva, dakako, to je svjedok na popisu po
19 pravilu 45.

20 [Sudije većaju]

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sudsko vijeće će razmotriti to pitanje,
2 gospodine Stewart, i čut ćete našu odluku.

3 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala vam lijepa. Postoji li šansa da
4 Sudsko vijeće o tome odluči danas poslijepodne?

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mi ćemo o tome razgovarati na sljedećoj
6 pauzi, ali, dakako, ovisi o tome hoćemo li se usuglasiti.

7 G. STEWART: [simultani prevod] Svakako. Mi smo za to da se Sudsko vijeće
8 usuglasi, ali što prije znamo, to će nam biti lakše da se pripremamo.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Shvaćam.

10 Molim da se svjedoka uvede u sudnicu.

11 [Svedok je ušao u sudnicu]

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, izvolite, nastavite.

13 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

14 P: Gospodine Tupajiću, govorili smo upravo o događajima u oktobru 1992.,
15 kada ste dali ostavku i zatim je Vaše vozilo dignuto u zrak. Ja bih se nakratko
16 samo vratio u ljeto 1992., i pitao Vas sljedeće: da li su u to vrijeme na
17 području opštine Sokolac pronađena tijela 37 Muslimana?

18 O: Da.

19 P: Možete li nam samo ukratko reći nešto o pronalaženju tih tijela? Kako
20 ste Vi za to saznali i što se potom desilo?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Koliko se ja sjećam, to se desilo u mjesecu maju, datuma tačno ne,
2 jer je jedno jutro gospodin Slobodan Batinić - koji je bio na dužnosti
3 komandanta štaba TO, i iz toga zaključujem da je bilo u maju, pošto je od 21.
4 maja štab TO ukinut - ušao kod mene u kancelariju, negdje iza 8.00h, sav
5 zadihan, rekavši: "Predsjedniče, znate li šta se desilo?" Normalno, pitao sam ga
6 šta, jer nisam imao informaciju nikakvu. Njemu su javili sa Ravne Romanije da je
7 neko od seljaka, koji je potjerao stoku na ispašu, našao pored makadamskog puta
8 koji vodi na uzvišenje, koje se zove Šabinski grad, mrtva tijela ljudi. Ko je
9 neposredno tu informaciju, ovaj... dostavio do gospodina Batinića - on mi tada
10 nije rekao. Ja sam ga pitao: "Pa, imaš li ti ikakvih saznanja oko toga?" On je
11 rekao: "Normalno da nemam." Obojica smo bili zatečeni, šokirani time što smo
12 čuli. Ja sam mu rekao: "Slobodane, molim te, idi odmah obavijesti načelnika
13 stanice. Otiđite na lice mjesta, vidite šta je. Ništa drugo Vam ne preostaje
14 nego da izvršite sanaciju terena, odnosno sahranjivanje tijela i onda mi po
15 povratku... izvijesti me šta ste uradili."

16 P: A kako je došlo do pogibije tih ljudi?

17 O: Pa, mi detalje ne znamo. Samo na osnovu onoga što je on vidio i meni
18 prenio, pretpostavljamo, ljudi su bili u civilnim odijelima, odmah pored puta.
19 Pretpostavljamo da su doveženi vozilom. Znali smo da ljudi su sa druge
20 teritorije - pošto gospodin Batinić nikoga nije prepoznao, a po poslovima koje
21 je obavljao čak gotovo 20 godina ka... radeći u štabu TO i dugo kao komandant -

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 poznavao je sve, gotovo sve ljude sa opštine Sokolac kroz njihovu vojnu obavezu.
2 Rekao je: "Predsjedniče, ljudi nisu s našeg područja." On mi je tada pomenuo
3 oko... cifru oko 30-35 ljudi. Mislim da ih nije detaljno brojao. Iz nekih kasnijih
4 informacija i putem medija iz Sarajeva - a pogotovo kada su krenule intenzivnije
5 ekshumacije u Bosni i Hercegovini, i posebno u periodu boravka gospodina Millera
6 u misiji ambasadora SAD-a u BiH, kada se vodila intenzivna istraga oko jedne
7 grupe Bošnjaka koja je nestala i nekud odvedena iz dijela Sarajeva koji se zovu
8 /sic/ Neđarići - moj zaključak je bio da je moguće da su ti ljudi koji su tada
9 pobijeni na Ravnoj Romaniji upravo ta grupa iz Neđarića.

10 Negdje prije dvije godine i novine iz Sarajeva *Slobodna Bosna* su pisale
11 o tom događaju. Ja ne znam ko im je izvor informacija, jer i o ovom događaju,
12 evo ja prvi put javno govorim, o njemu se nije govorilo u Republici Srpskoj do
13 sada, i za njega zna puno manji broj ljudi i u Sokocu nego za ovaj prethodni
14 događaj u Novoseocima.

15 Ja sam prije dvije godine, obzirom da sam i tada dao te informacije,
16 prolazeći putem prema Sarajevu, jednog dana primijetio par vozila Evropske
17 policije koji su bili upravo na mjestu gdje se taj makadamski put spaja sa
18 magistralnim putem, pored koga se taj zločin desio. Da li su tamo neke
19 aktivnosti provođene po pitanju ekshumacije ili ne - meni nije poznato. Jedino
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 sam tada brinuo da do njih ne dođe neposredno nakon moga povratka odavde iz
2 Haga, jer bi imao i još više dodatnih problema koje sam imao i bez toga nakon
3 povratka odavde.

4 P: Gospodine Tupajić, samo tri kratka nastavna pitanja, pitanja koja se
5 nadovezuju na ovo prethodno. Prije svega, koje su nacionalnosti bili ti ljudi?

6 O: Muslimanske nacionalnosti.

7 P: Drugo, rekli ste da su bili ubijeni. Kojim sredstvima? Jesu li
8 pogođeni hicem ili na neki drugi način?

9 O: Kako je mene gospodin Batinić obavijestio, iz vatrenog oružja.

10 P: Posljednje pitanje. Što je učinjeno s tijelima 1992. godine, nakon
11 što su otkrivena?

12 O: Ona su pohranjena na licu mjesta, gdje su nađena. Mislim da su oni
13 upotrijebili - tako me Batinić obavijestio - mašinu iz preduzeća "Romanija
14 Putevi" i zatrpali su tijela na licu... jer su bila prilično grupisana, na licu
15 mjesta gdje su ih našli.

16 P: Sada ću se vratiti na ono o čemu smo ranije razgovarali, a to je
17 jesen 1992. godine.

18 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Gospodine Tieger, ispričavam se.
19 Naime, nije bilo precizirano, da li su ti ljudi bili samo muškarci? Nismo ništa
20 čuli o tome.

21 G. TIEGER: [simultani prevod]

22 P: Vjerujem da ste, gospodine Tupajiću, čuli što je sudac pitao.

23 O: Da. Radilo se o... samo o muškarcima, kako su mene obavijestili,
24 odnosno gospodin Batinić.

25 P: Tokom Vašeg ranijeg svjedočenja, spomenuli ste sastanke, odnosno
26
27
28
29
30

1 posjete gospodina Krajišnika tokom 1992. godine. Molim Vas da pogledate dokument
2 iza oznake 8, materijal je pred Vama. Želio bih Vam skrenuti pažnju na dvije
3 stranice označene 0115-1435 i 1436. Te ćete oznake naći u vrhu stranice. Na
4 engleskom prijevodu su to stranice 8 i 9 tog niza dokumenata. Osam počinje sa
5 zapisom od 12. novembra 1992., a stranica 9 sa riječima: "Rješenje za..."

6 G. TIEGER: [simultani prevod] To su stranice koje bih želio da dobiju
7 broj dokaznog predmeta.

8 SEKRETAR: [simultani prevod] Časni Sude, dokument u originalu broj 0115-
9 1435 i 0115-1436 dobiće broj P846, a prijevod će dobiti broj P846.1.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, da li ste željeli
11 ponuditi na usvajanje u spis samo te dvije stranice ili cijeli dokument?

12 G. TIEGER: [simultani prevod] Ne, časni Sude, samo te stranice.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu.

14 G. TIEGER: [simultani prevod]

15 P: Gospodine Tupajiću, vidite li ove dvije stranice o kojima sam
16 govorio, 0115-1435 i 0115-1436? Na prvoj stranici u vrhu stoji 11. novembar
17 1992.

18 O: Gospodine Tužioče, imam 12. novembar 1992.

19 P: To je tačno. I kao što vidite, pored toga stoji otisnut broj 0115-
20 1435.

21 O: Da.

22 P: Dakle, na istoj smo stranici. Moliću Vas da pogledate sljedeću
23
24
25
26
27
28
29
30

1 stranicu, a to je 0115-1436 i molim Vas da pogledate drugi zapis na toj stranici
2 pored asteriska gdje stoji ćirilica: "U gradu, hitno..."

3 O: Da.

4 P: Možete li reći Sudu, što znači ta natuknica?

5 O: Koliko se ja sjećam, ovo je bilo podsjećanje za mene, nakon
6 vjerovatno nekol'ko intervencija koje su dolazile od gospodina Krajišnika, da se
7 u gradu natpisi na latiničnom pismu promijene u natpise na ćiriličnom pismu.
8 Ovdje sam stavio "hitno", jer vjerovatno mi je stavljena primjedba što puno
9 ranije to nije učinjeno jer je i u ranijim kontaktima gospodin Krajišnik
10 insistirao da to uradimo.

11 P: I da li je ova bilješka sačinjena u vrijeme ili neposredno nakon
12 jedne od posjeta gospodina Krajišnika Sokocu i razgovora koje je pri tom vodio s
13 Vama?

14 O: To ne mogu da znam i da tvrdim, ali znam da je pri svakom... pri svakoj
15 posjeti Sokocu gospodin Krajišnik meni ukazivao na to i davao primede... primedbe
16 u tom smislu. Moj odgovor je bio tada: "Gospodine predsjedniče," onako više u
17 polu-šali "imamo trenutno prečeg posla, ovaj... kojim mora da se bavimo i... i
18 moramo sredstva izdvajati za neke druge, preče namjene trenutno."

19 P: Sjećate li se nekih drugih posjeta Sokocu gospodina Krajišnika u
20 drugom dijelu 1992., odnosno krajem, u novembru, decembru?

21 O: U decembru je sigurno bila posjeta... 19. novembra, jer tada je prvi
22 put mitropolit Nikolaj slavio krsnu slavu. I mislim, kol'ko se sjećam, jer sam i
23 ja bio... bio na toj slavi, da je pored gospodina Karadžića i generala Mladića bio
24 i gospodin Krajišnik. O posjeti, nekoj drugoj u ova dva mjeseca, ja ne mogu,

25

26

27

28

29

30

1 ovaj... trenutno da se sjetim. Bila je još jedna ranije posjeta s... vezano za
2 onaj nesporazum koji smo imali sa, ponovo, komandom 2. romanijske brigade kada
3 je gospodin Krajišnik bio u nekoj vrsti mirovne misije, ovaj. Ne znam tačno u
4 kom mjesecu je to bilo.

5 P: Vi ste spomenuli da je početkom 1992. postojalo pet džamija na
6 području općine Sokolac, a koje su već u septembru, odnosno početkom oktobra
7 1992. uništene. Dok su, međutim, te džamije još uvijek stajale, da li se koja od
8 njih mogla vidjeti s glavne ceste?

9 O: Sa magistralnih puteva su mogle da se vide dvije džamije. To je ova u
10 Novoseocima, koja je pored puta Sokolac-Rogatica i ova u selu Košutica, koja je
11 pored magistralnog puta Sokolac-Han Pijesak-Zvornik. Ostale su bile pored
12 lokalnih puteva i bile su manje primijećene, odnosno nemoguće ih je bilo,
13 prolazeći magistralnim putevima, vidjeti.

14 P: Mislim da ste tokom Vašeg iskaza također rekli da su: "Gospodin
15 Karadžić i gospodin Krajišnik i drugi dužnosnici Republike Srpske, prilično
16 često prolazili kroz Sokolac, na putu sa Pala prema Beogradu."

17 Je li to taj magistralni put o kojem sada govorimo?

18 O: Da, ovaj put prolazi pored sela Košutica gdje se nalazila jedna od
19 džamija.

20 P: Rekli ste da je gospodin Krajišnik sustavno inzistirao na tome da se
21 promijene latinični natpisi na ćirilične. Da li je Vama gospodin Krajišnik ikada

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 išta rekao u vezi s džamijama koje su bile uništene i više ih nije bilo?

2 O: Ne.

3 P: Da li Vam je ikada rekao bilo šta o spaljenim muslimanskim selima ili
4 o Muslimanima kojih više u Sokocu nije bilo?

5 O: Ne.

6 P: Hvala Vam, gospodine Tupajiću.

7 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, ovime završavam svoje glavno
8 ispitivanje.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine Tieger.

10 Da li je Obrana spremna za unakrsno ispitivanje svjedoka? Gospodine
11 Stewart?

12 G. STEWART: [simultani prevod] Da, časni Sude. Samo da se organiziram.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tupajiću, sada će Vas unakrsno
14 ispitivati gospodin Stewart, zastupnik Obrane.

15 Unakrsno ispituje g. Stewart

16 [Branilac ispituje putem prevodioca]

17 P: Gospodine Tupajiću, na samom početku Vašeg iskaza, ovog tjedna,
18 govorili ste o nekim glavnim datumima u vašoj karijeri. Vi ste izabrani 1996.,
19 kao zastupnik Narodne skupštine i predsjednik Zastupničkog kluba SDS-a od 1998.,
20 do prošle godine. Postali ste član Glavnog odbora SDS-a 2002. Je li to točno?

21 O: Da.

22 P: A to je bilo prvi puta da ste bili članom tog odbora?

23 O: Da.

24 P: Kada ste smijenjeni sa svojih političkih položaja od strane visokog
25 predstavnika?

26

27

28

29

30

1 O: To se desilo 29. juna prošle godine, tada sam ležao u bolnici u
2 Kasindolu, liječeći se od jakog infarkta srca koji sam doživio 18. juna.

3 P: Tokom Vaše političke karijere, kako ste i sami opisali, što se desilo
4 između 1993. i 1996? Drugim riječima, u kratkim crtama, kojim ste se političkim
5 aktivnostima bavili tokom tog perioda?

6 O: U tom periodu, ja sam obavljao dužnost predsjednika Skupštine opštine
7 Sokolac i bio sam član Opštinskog odbora Sokolac... Opštinskog odbora Srpske
8 demokratske stranke Sokolac.

9 P: Dakle, očigledno je da ste ostali članom SDS-a tokom tog cijelog
10 perioda.

11 O: Da, ja sam i sada član SDS-a, samo ne mogu biti, niti sam na bilo
12 kakvoj funkciji u SDS-u.

13 P: Od avgusta 1990. godine, kada ste prvi put pristupili stranci SDS, pa
14 do trenutka kada je Vaša politička karijera završena odlukom visokog
15 predstavnika pre godinu dana, da li je bilo prekida u Vašem članstvu u SDS-u?

16 O: Ne.

17 P: A da li ste imali ikakvih briga u vezi sa rukovodstvom SDS-a u bilo
18 kom trenutku od 1993. godine pa do 29. juna prošle godine?

19 O: Mislim da mi nije dovoljno jasno pitanje. U kom smislu "briga"?

20 P: U redu, postaviću Vam nešto drukčije ovo pitanje.

21 Da li ste u bilo kom trenutku, od 1993. godine pa do 29. juna prošle
22 godine, da li Vas je bilo šta u rukovodstvu SDS-a brinulo? Bilo šta što bi Vas
23 dovelo u dilemu da li treba da nastavite da budete član te stranke?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: U principu, ja sam čovjek koji sam po prirodi možda nekada i previše
2 samokritičan, a isto tako, uvijek sam spreman da upućujem, prijateljima
3 pogotovo, i dobronamjerne kritike. Ja sam u određenim situacijama, pogotovo na
4 lokalnom nivou, pokušavao da svojim radom, po meni ispravnim, utičem na
5 kvalitetniji rad Opštinskog odbora, na odluke koje će biti, na dobrobit
6 prvenstveno građana opštine Sokolac a onda i šire, Republike Srpske. U tome sam
7 sigurno imao manje ili više uspjeha, nisam imao neku posebnu sna...

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pitanje, da ga pojednostavimo, jeste
9 bilo sledeće: da li ste ikada razmišljali da li treba da date ostavku na
10 članstvo, zbog toga što su ti rukovodioci bili na čelu te stranke? To je bilo
11 pitanje, ako sam ga dobro preveo.

12 G. STEWART: [simultani prevod] Apsolutno, upravo tako.

13 SVEDOK: Sigurno da je bilo situacija u kojima se lično nisam slagao sa
14 nekim stavovima koji su definisani u najužem rukovodstvu i u Glavnom odboru
15 Srpske demokratske stranke. Ali uvijek sam mislio, i sada mislim, da je bolje
16 pokušati unutar djelovati i neke stvari mijenjati ako se to može.

17 G. STEWART: [simultani prevod]

18 P: Dakle, Vi ste sebe shvatali kao čoveka koji je mogao vršiti neku
19 vrstu ublažavajućeg uticaja na politiku SDS-a u toku poslednjih godina Vaše
20 političke karijere. Je li tako?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Pa, ja sam, imajući... vršeći funkciju narodnog poslanika i pogotovo
2 šefa poslaničkog kluba, kroz taj vid možda najviše imao mogućnosti i tako sam i
3 činio, da dođe do značajnijih promjena u politici koju je vodila Srpska
4 demokratska stranke posljednjih godina. Svojim radom u Narodnoj skupštini,
5 mislim da sam to i pokazao jer je naš rad bio cijelo vrijeme potpuno javan.

6 P: A šta ste Vi lično želeli da postignete u političkom životu time što
7 ste postali član Narodne skupštine kao član SDS-a 1996. godine? Dakle, kakve su
8 bile Vaše političke aspiracije?

9 O: Ja sam po prirodi, ukupno gledano, čovjek potpuno skroman i, čak i u
10 pogledu političkih ambicija, nikada nisam imao neke posebne ambicije. Mislim da
11 funkcija narodnog poslanika, koja je provjeravana u nekol'ko navrata na izborima
12 i to sa otvorenim listama, je bila potvrda moga predanog rada na poslovima na
13 kojima sam tada radio. Nikada nisam imao ambicije da dođem do neke visoke
14 funkcije, u bilo kom organu u Republici Srpskoj ili u Bosni i Hercegovini. I
15 uglavnom sam svih ovih godina živio, u ratu a i posle rata, sa sredinom u kojoj
16 sam živio i na prilično skroman način.

17 P: Dakle, Vi ste postali predsednik Kluba poslanika SDS-a, tako, bez
18 ikakvih ambicija, je li to tako?

19 O: Ja ću sada u par rečenica da Vam kažem kako je do toga došlo. To je
20 bilo u oktobru 1998. godine. Tih dana smo imali porodičnu tragediju, kada mi je
21 poginuo sin od brata star 18 godina. Mislim da me tada pozvao, tih dana, kući,
22 jer sam bio na selu, gospodin Kalinić i pitao - prvo se izvinuvši što me u tim

23
24
25
26
27
28
29
30

1   trenucima zove - da li sam spreman da preuzmem vođenje Kluba poslanika Srpske
2   demokratske stranke. Moj odgovor je bio: "Ako Vi i Vaši saradnici cijenite da ja
3   to mogu uspješno raditi, ja to prihvatam."

4   P: Gospodine Tupajiću, Vas je visoki predstavnik smenio...

5   G. STEWART: [simultani prevod] I, časni Sude, možemo primerke toga
6   podeliti nakon sledeće pauze.

7   P: A nakon odluke lorda Ashdowna, Vi ste bili uklonjeni odatle zbog toga
8   što ste, po njegovom mišljenju, bili: "U celosti ili delimično krivi zbog toga
9   što SDS nije uspeo da promeni političku scenu, odnosno uslove i zbog Vašeg
10   neuspeha da se sprovede cilj vladavine prava", gospodine Tupajiću, "zbog toga
11   što ste opstruirali sprovođenje mira i zbog toga morate biti uklonjeni sa te
12   funkcije odmah".

13   Pretpostavljam da Vam je poznato koji su elementi odluke da Vi budete
14   smenjeni, zar ne?

15   O: Da. Elementi koji stoje u odluci su mi poznati, odnosno tekst odluke
16   mi je poznat i imam ga kod mene ovdje, u Hagu.

17   P: A da li se Vi protiv toga bunite, smatrajući da je to nekorektno i da
18   nije fer, da je nepravilno?

19   O: Ja razumijem da je gospodin Ashdown nezadovoljan, u potpunosti,
20   politikom ili u određenom dijelu, ja ne mogu da kažem kojem, SDS-a, iako je ona
21   zadnjih godina u značajnoj mjeri promijenjena u odnosu na raniji period.

22   Ja mogu ovdje da kažem da sam imao veoma značajan doprinos u vitalnim
23   reformama koje su zadnjih godina provedene u Bosni i Hercegovini. Save... navešću
24   samo neke. To je...

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 P: Pre nego što to učinite, gospodine Tupajić, Vi ste se našli u
2 posebnoj kategoriji relativno ne tako velikog broja ljudi koji su bili uklonjeni
3 odatle za sva vremena, odnosno na neodređeno vreme, i da će Vam biti dopušteno
4 da nastavite svoju političku karijeru samo uz izričito dopuštenje lorda Ashdowna
5 ili njegovog naslednika. Je li tako?

6 O: Da.

7 P: Da li Vi hoćete da kažete time da ste Vi bili aktivno učestvovali u
8 tome da nastojite da se pojedinci protiv kojih je podignuta optužnica zbog
9 zločina počinjenih u vreme sukoba u Jugoslaviji, da se oni privedu pravdi?

10 O: Upravo želim o tome da Vam govorim sada. To se veoma lako može
11 provjeriti kod gospođe Biljane Marić, kol'ko se sjećam tako se zove, ministar
12 pravde u Vladi... tada u Vladi gospodina Mladena Ivanića, gdje sam ja...

13 P: Gospodine Tupajiću, dajte najpre da samo utvrdimo da je Vaš odgovor
14 "da", da Vi jeste se aktivno angažovali, s obzirom na ono moje pitanje koje sam
15 postavio, biste rekli "da", je li tako?

16 O: Da, da.

17 P: Da li ste Vi to predočili, dakle, da li ste Vi to izložili visokom
18 predstavniku?

19 O: Ne, jer za to ni ja ni bilo ko drugi nije imao prilike. Mada sam u
20 jednom razgovoru, na okruglom stolu u Banja Luci govorio gospodinu Ashdownu o
21 onome što smo mi činili u fazi kada je donošen zakon o saradnji sa Haškim

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 tribunalom i o tome sam upravo maloprije želio govoriti.

2 P: Gospodine Tupajiću, da li se slažete sa mnom da ste od 1992. i 1993...
3 Odnosno da ste Vi od osnivanja ovog Tribunala, da Vi živite u strahu da će i
4 protiv Vas samog biti podignuta optužnica?

5 O: U strahu nisam nikada živio jer sam čovjek koji, ovaj... uvijek sam
6 spreman da odgovaram za svoj posao, tako kako znam za sebe tako se ponašam. Isto
7 tako sam bio svjestan da će u nekoj fazi, kada se otvore teška pitanja sa
8 cijelog prostora... iz cijelog prostora BiH, da sigurno određena istraga i
9 razgovori neće moći ni meme mimoići. Toga sam bio svjestan. A to, da li će biti
10 podignuta optužnica ili ne, to je stvar onih koji vrše istragu i koji o tome
11 donose odluku.

12 P: Očigledno da je tako, gospodine Tupajić. No moje pitanje... Dajte da to
13 svedemo na nešto jednostavnije. Da li se slažete da više godina živite sa
14 određenom zebnjom da i Vi možete biti među optuženima za zločine u bivšoj
15 Jugoslaviji?

16 O: Ne. Odgovor je ne.

17 P: Gospodine Tupajiću, to nije realno, zar ne? Vi jako dobro znate da
18 mnogi smatraju da ste Vi potencijalni krivac, odnosno zločinac i neko ko bi
19 mogao potencijalno biti izveden pred pravdu zbog stvari koje je činio u to
20 vreme, zar ne? Vi to znate.

21 O: To je Vaše mišljenje, možda i mišljenje nekih drugih.

22 P: A kako ste prvi put stupili u kontakt sa predstavnicima Tužilaštva
23 ovog Tribunala?

24 O: Prvi put sam stupio u kontakt u Banja Luci, nakon razgovora sa
25
26
27
28
29
30

1 gospodinom Jovičić Trivunom, koji me je pitao da li sam spreman razgovarati sa
2 istražiteljima Haškog tribunala. Ja sam odmah odgovorio: "Zašto da ne, samo mi
3 javi mjesto i vrijeme," i tako je i bilo.

4 P: Vi ste rekli "zašto da ne", gospodine Tupajiću, jer ste Vi jako dobro
5 znali da je za Vas bilo vrlo opasno da odbijete, zar ne?

6 O: Ja sam maloprije rekao, gospodine advokatu, da sam, obzirom na
7 funkciju koju sam obavljao tada u ime Srpske demokratske stranke, ponavljam
8 sada, kada se otvore procesi istrage, da ću u nekoj fazi sigurno biti u prilici
9 da razgovaram o dešavanjima koja su bila na prostoru moje opštine. Ja sam o tome
10 bio potpuno svjestan.

11 P: A kada je tužilac prvi put vodio razgovor sa Vama, 2. decembra 2002.
12 godine, Vi ste jako dobro znali, zar ne, da ste tu u svojstvu osumnjičenog lica?

13 O: Da, tako mi je i rečeno.

14 P: Da li Vi smatrate da još uvek postoji opasnost da bi ovaj Tribunal
15 mogao protiv Vas podići optužnicu?

16 O: Mislim da je to stvar Tribunala. Oni, vjerovatno na bazi dokumenata i
17 svega što imaju na raspolaganju, donose pravične odluke. I ja vjerujem i u mom
18 slučaju da će biti pravda primijenjena.

19 P: No zar nije tačno, gospodine Tupajić, da Vi lično, što se tiče ovog
20 Tribunala, da ste prilično uvereni da protiv Vas neće biti podignuta optužnica?

21 O: Nikada na tu temu ja ni sa kim nisam vodio razgovor.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: No Vi ne osećate istu vrstu samouverenosti kada se radi o mogućnosti
2 da bi Vam mogao suditi sud u Bosni i Hercegovini. Je li tako?

3 O: Pa, ne znam. O tome ne razmišljam trenutno.

4 P: Želim nešto da Vas pitam o dokumentu koji Vam je bio predodčen.

5 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, možda bi bilo dobro da se ova
6 odluka lorda Ashdowna uvede u spis.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nema nikakvih problema. No da li to na
8 bilo koji način doprinosi...

9 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, ja ne insistiram.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, gospodine Tieger, da li Vi imate
11 nešto protiv? Nema nikakvih nesaglasnosti u vezi sa time da li je tačan citat?

12 G. TIEGER: [simultani prevod] Ne, ne znam da bi to bio slučaj. Nema
13 nikakvog razloga da mislim suprotno.

14 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, ja sam to sa interneta štampao.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Mi to Vama prepuštamo. Međutim,
16 kad već postavljate pitanja ovom svedoku o tome i Vi ste obavestili Sudsko veće
17 o tome kako ste saznali za otpuštanje ovog svedoka.

18 G. STEWART: [simultani prevod] U redu. Hvala.

19 P: Gospodine Tupajiću, Vama je postavljeno pitanje o dokumentu koji je
20 poznat pod nazivom "Varijanta A i B" od 19. decembra 1991. godine. Taj broj

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 /?dokument/ je već imao jedan raniji broj kao dokazni predmet.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim pomoć sekretara u ovome.

3 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, to je bilo na popisu gospodina

4 Tiegera.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To je predmet 1, P43, P64A, P2529, kao i

6 D10. Možda je najlakše da koristite D10.

7 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, to je bio primerak broj 93, ja znam

8 da je samo to bilo.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Imamo primerak ovde, i molim da

10 se sada stavi na grafoskop, a Vi, gospodine Stewart, recite poslužitelju koju

11 stranicu treba da okrene.

12 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, hteo sam da govorimo o trećoj

13 stranici.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A na B/H/S-u? To bi bilo potrebno zbog

15 svedoka.

16 G. STEWART: [simultani prevod] Samo da to pronađem.

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Ono što ste rekli, gospodine Tupajiću... Najpre, to je na desnoj
2 stranici transkripta od utorka, Vi ste rekli: "Poznat mi je taj dokument, mada
3 ga nikad nisam imao u svom dosijeu. To je bilo poslato od strane Glavnog odbora
4 i to predsednicima opštinskih odbora i bio je poverljivog karaktera."

5 Pa, prvo što hoću da Vas pitam je da li Vi zaista znate da je to Glavni
6 odbor poslao predsednicima opštinskih odbora?

7 O: Pa, iz samog do...dokumenta se vidi da je dokument donio Glavni odbor i
8 logično je, onaj organ koji ga donosi da ga dalje prosleđuje.

9 P: Gospodine Tupajiću, ja hoću potpuno da razjasnim šta hoću da Vas
10 pitam. Ja ne tražim od Vas da nam kažete šta stoji u tom dokumentu ili šta Vi iz
11 toga izvlačite na osnovu onoga kako je obeležen. Ja Vas pitam, odnosno ja Vam
12 tvrdim, da Vi ustvari ne znate ko je to poslao i kome je poslao. Je li tako?

13 O: Pa, ja ne znam tačno, tehnički, ko je poslao. Ali sasvim je logično,
14 ako je dokument usvojio Glavni odbor Srpske demokratske stranke, da je stručna
15 služba koja bavi takva /sic/ praksa, koja radi i opslužuje Glavni odbor, uputila
16 tekst ovoga uputstva. Na koji način, da li dostavom neposrednom, da li putem
17 preporučenog pisma - ja to ne znam - predsednicima opštinskih odbora.

18 I izvinjavam se, gospodine predsedavajući, malopre mi je uskraćeno,
19 sada je to već druga tema, da navedem par stvari veoma bitnih koje sam kao šef
20 Poslaničkog kluba radio u Narodnoj skupštini. To mi... nije rečeno, a ovde sam
21 optužen od gospodina Stewarta, ovaj... i to je iz konteksta izvađena jedna
22 rečenica. U obrazloženju odluke o mojoj smjeni ima puno toga i mislim da je
23 korektno bilo da se sve predoči Sudu, a ne samo jedna jedina rečenica. Toliko.
24 Izvinjavam se.

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tupajiću, to ćemo učiniti na
2 kraju. Ukoliko ima bilo šta što treba da se doda u vezi sa Vašim uklanjanjem sa
3 položaja, to ćete moći da učinite na kraju. No sada će gospodin Stewart
4 nastaviti sa ispitivanjem.

5 Istovremeno, i Vama da kažem, gospodine Stewart, da se čini da nije
6 poznato kako je taj dokument putovao od izvora do svog konačnog cilja.

7 G. STEWART: [simultani prevod] Da, časni Sude. Pa, možemo o tome i da ne
8 razgovaramo.

9 P: Vi ste rekli naime, svedoče: "Verujem da smo razgovarali o tom
10 dokumentu na sednicama Opštinskog odbora, ali mi, članovi Opštinskog odbora
11 nikada nismo bili upoznati sa celokupnim tekstom te instrukcije."

12 Gospodine Tupajiću, da li Vi to hoćete da kažete da Opštinski odbor
13 nikada nije imao taj ceo dokument pred sobom?

14 O: Ja ga nikada nisam imao, i stoga zaključujem da ni ostali članovi
15 Opštinskog odbora nisu imali tekst uputstva pred sobom. Jer, nije nepoznata
16 praksa da se neki dokumenti na nekoj od sjednica - nije više bitno, da li je to
17 Opštinski odbor il' bilo koja druga... - ako imaju karakter povjerljive prirode
18 čitaju i stoje... i budu kod predsjedavajućeg na sjednici. Jer, u toj varijanti,
19 ako se podijeli u 30 primjeraka, sasvim je mala vjerovatnoća da će on zadržati
20 karakter povjerljivosti. To... iz toga razloga mislim da je tako bilo i sa ovim
21 dokumentom.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da se zadržimo samo na onome što znate, gospodine Tupajiću, to je
2 jedna stvar, a drugo je verovanje. Dakle, ko je bio predsedavajući na sednicama
3 Opštinskog odbora od kraja decembra 1991. do početka aprila 1992. godine?

4 O: Kao što sam rekao, prvi predsednik s... Opštinskog odbora i izabran na
5 Skupštini je bio gospodin Mirko Malović. On je predsedavao sjednicama dok je on
6 bio tu. Početkom 1992. godine, oputovao za Ameriku i predsedavanje je nastavio
7 gospodin Milovan Bjelica, sve do njegove smjene negdje u... u... martu 2003. godine.

8 P: A kada? Vi kažete "početkom 1992. godine". Dakle, što tačnije i što
9 preciznije možete recite nam kada je gospodin Mirko Malović otišao u Sjedinjene
10 Države.

11 O: To ja ne znam. Tačan datum njegovog odlaska ne znam jer...

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, čini se da ima nekih
13 problema što se tiče godina. Mart je preveden kao mart 2003., a sad je upravo
14 nestao iz zapisnika. Dakle, to je na 52. stranici, osmi red.

15 Kada ste Vi rekli da je sledeći predsednik Opštinskog odbora bio
16 smenjen? Da li je to bilo u martu i koje godine?

17 SVEDOK: Gospodin Milovan Bjelica je smijenjen sa svih funkcija od strane
18 visokog predstavnika, kol'ko ja znam, u martu 2003. godine.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Dakle, on je bio na tom položaju
20 11 godina? Jesmo li mi to dobro razumeli?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SVEDOK: Da.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Možete nastaviti, Gospodine
3 Stewart.

4 G. STEWART: [simultani prevod]

5 P: Moraću malo da insistiram na ovome, gospodine Tupajiću. U lokalnoj
6 politici Sokoca to je bio značajan događaj, zar ne, to da predsednik Opštinskog
7 odbora SDS-a ode i to ode u Ameriku?

8 O: Pa dobro, ja mu ne bi' pridavao neki poseban značaj. Gospodin Mirko
9 Malović je veoma korektno, na Skupštini izornoj toga se sjećam, obavijestio sve
10 članove Skupštine koja je birala Opštinski odbor i njega kao predsjednika, da je
11 poodavno podnio zahtjev, ovaj... za odlazak u Ameriku i da očekuje, ne zna tačno
12 kada narednih mjeseci, da će mu biti zahtjev odobren i da se može desiti da ode.
13 I pored toga, Skupština ga je izabrala... njega za predsjednika, gospodina
14 Milovana Bjelicu za potpredsjedniku... potpredsjednika. Kada je Mirko Malović
15 otišao, gospodin Bjelica je preuzeo i evo, punih 11 godina, ovaj... rukovodio
16 Opštinskim odborom Srpske demokratske stranke u Sokocu.

17 P: Radi se o periodu prilično neuobičajenih događaja. Možete li nam reći
18 tačno, koji je to bio mjesec kada je gospodin Malović napustio svoj položaj
19 predsjednika Općinskog odbora SDS-a?

20 O: Pa, ja sam već rekao, tačno se ne sjećam. To su bili prvi mjeseci
21 1992. godine, da li januar ili februar - ja stvarno ne mogu da tvrdim.

22 P: Da li želite reći da su obojica ili je samo neki od njih dok su bili
23 na položaju predsjednika Općinskog odbora imali pred sobom u određenom trenutku
24
25
26
27
28
29
30

1 dokument koji sadrži varijante A i B, u vrijeme dok ste o tom dokumentu na
2 odboru raspravljali Vi i Vaše kolege?

3 O: Da.

4 P: U januaru, februaru i martu, dakle otprilike u tom periodu. Je li
5 tako? To želite reći?

6 O: Pa, imali su ga tada i vjerovatno je on i... i ostao u arhivi
7 Opštinskog odbora. Ja to ne znam, ili... ne znam šta je bilo sa njim kasnije.

8 P: A dakle, niti Vi, gospodine Tupajiću, niti itko od Vaših kolega nije
9 tražio u tom periodu da taj dokument o kojem se raspravljalo doista i vidi?
10 Dakle, da Vam ga daju da ga vidite? Je li to želite reći?

11 O: Mi smo, kao članovi Opštinskog odbora, u suštini bili upoznati sa
12 suštinom onoga što je tu i sa onim što smo mi trebali da znamo. Ja se sad svih
13 detalja ne sjećam oko toga, jer to je ipak bilo prije punih 13 godina, i više.

14 P: Gospodine Tupajiću, to je obična izmišljotina. Vi niste sjeli za stol
15 kao jedno tijelo, kao jedan organ, niti razgovarali o ovom dokumentu, niti o
16 bilo kojem obliku ovog dokumenta u tom periodu? Govorimo od decembra do aprila
17 1992., je li tako?

18 O: Nije, gospodine Stewart. Ja se izvinjavam, al' ništa ne izmišljam. Ja
19 sam i ovih dana rekao da smo mi provodili određene aktivnosti po instrukcijama
20 koje stoje u tom dokumentu. Ja to nisam rekao. Ja sam rekao da nikada ja nisam
21 imao u svojoj arhivi u svom posjedu takav oblik dokumenta. I mislim da je to i
22 razumljivo.

23 P: Gospodine Tupajiću, hoćete li se složiti sa mnom da je to trebalo
24
25
26
27
28
29
30

1 biti razlog Vaše sigurnosti, da se kopije tog dokumenta ne dijele, odnosno da se
2 uopće dijelio dokument i da ste ga vratili natrag istog časa predsjedavajućem.
3 Na taj način bi si osigurali sigurnost. Je li tako?

4 O: Ne razumijem. Ali ako se dokument umnoži, Opštinski odbor broji oko
5 30 ljudi, ako se taj dokument umnoži u 30 primjeraka i podijeli članovima
6 Opštinskog odbora i oni se raz...raziđu po teritoriji opštine, onda to više
7 dokument nije koji ima karakter povjerljivosti.

8 P: Da li je vraćen dokument na sastanku?

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tupajiću, niste shvatili
10 gospodina Stewarta. On kaže da nema logike u tom razlogu koji ste Vi iznijeli -
11 razlogu sigurnosti. Jer, kaže, da je taj dokument koji je bio u rukama
12 predsjedavajuće osobe na tom sastanku, da je taj dokument kružio stolom, svi ste
13 ga mogli vidjeti, a dokument bi se vratio natrag u ruke predsjedavajućeg i ne bi
14 bilo nikakvog rizika za vašu sigurnost. To je ono što Vam on iznosi kao tvrdnju.

15 SVEDOK: Pa, s tim se slažem da se tako moglo uraditi. A ne znam da li je
16 tako rađeno ili je, ovaj... su izvodi... ili u integralnom dijelu ga je
17 predsjednik pročitao. Ja sam samo tvrdio da ga ja nikada nisam imao kod sebe u
18 arhivu i to je istina.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, Sudsko vijeće smatra
20 da ste se ovim pitanjem dosta pozabavili. Idite dalje.

21 G. STEWART: [simultani prevod] Slažem se s vama, časni Sude. Mi ćemo
22 prijeći na neku drugu temu, ali ćemo ostati kod ovog dokumenta.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Gospodine Tupajiću, rečeno Vam je da je određeni broj koraka koji je
2 poduzet u Sokocu poduzet u skladu sa ovim dokumentom, odnosno da su ti koraci
3 predstavljali sprovedbu tog dokumenta. Ja ću Vam sada, generalno govoreći, nešto
4 iznijeti, jednu tvrdnju, kako bismo brže napredovali. Niti jedan korak koji ste
5 Vi opisali u Vašem svjedočenju ovdje nije poduzet, u smislu sprovođenja ovog
6 dokumenta. Samo se desilo da neke od stvari koje su učinjene koincidiraju, da se
7 poklapaju sa nekim od odredaba iz ovog uputstva. To je prava istina, zar ne?

8 O: Ne.

9 P: Onda ću Vam iznijeti ovu tvrdnju, gospodine Tupajiću. Da li biste se
10 složili sa mnom u vezi sa sljedećim: da je Općinski odbor imao namjeru doista
11 sprovesti ovaj dokument, bilo bi onda posve zdravorazumski da se postupa na
12 sljedeći način - da se ide stavka po stavka tog dokumenta, rješava se stavka i
13 križa se, zar ne?

14 O: Mislim da se tako nije moglo raditi. Tu su predviđene aktivnosti koje
15 su trebale da se provode u toku nekoliko mjeseci, a ne, ovaj... u toku ne znam
16 kog perioda. Ne razumijem baš do kraja pitanje, ali...

17 P: Gospodine Tupajiću, Vi ste nedavno, u određenom trenutku imali
18 priliku proučiti ovaj dokument, zar ne, da vidite što je tačno u njemu?

19 O: Uglavnom. Mada, u sve detalje nisam ulazio, jer ima ponavljanja dosta
20 u dokumentu.

21 P: Pričali ste i o određenim rješenjima, to je ustvari u odnosu na
22 dokazni predmet 828. Govorili ste o nekim rješenjima koja su iznađena za članove
23 Kriznog štaba Sokoca. Dakle, nešto se za njih uredilo u vezi sa vojnom službom.

24

25

26

27

28

29

30

1 To je na stranici 14 Vašeg svjedočenja u utorak, dakle jučer. Rekli ste: "Svi
2 vojnosposobni muškarci morali su se registrirati i morali su dobiti određeni
3 raspored, odnosno zadatak. Mi..." i sad idem na dno stranice "Dobili smo
4 informacije od gospodina Čeranića, člana Kriznog štaba, da s obzirom na posao
5 koji obnašamo da ćemo za to dobiti beneficirani radni staž, kao što imaju i
6 drugi mobilizirani ljudi. I tom prilikom sam pitao da dobijemo detaljnije
7 informacije o tome što bismo trebali učiniti od tog tijela koje je uopće bilo
8 zaslužno za osnivanje Kriznog štaba."

9 A koje je bilo to tijelo koje je osnovalo Krizni štab?

10 O: Krizni štab je osnovan na osnovu naredbe gospodina Karadžića.

11 P: Dakle, želite reći da... Dakle, ja sad ovdje citiram ono što ste Vi
12 rekli tokom svjedočenja. Vi ste tražili da dobijete detaljnije informacije od
13 tog tijela koje je osnovalo Krizni štab. Da li ste time željeli reći da želite
14 dobiti dalje informacije od doktora Karadžića? To želite reći?

15 O: Pa, ako sam to rekao, onda sam i podrazumijevao... vjerovatno, jer od
16 njega je došla naredba da se izvrši formiranje kriznih štabova u svim opštinama
17 i mi smo to uradili.

18 P: I jeste li dobili detaljnije informacije od doktora Karadžića o tome
19 da li će članovi Kriznog štaba uživati beneficirani staž, kao što je to slučaj
20 sa pripadnicima vojske?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ne. Mislim da u tom smislu nikada nismo tražili informaciju gospodina
2 Karadžića. Vi ovdje potencirate na jednoj stvari koju sam ja usput rekao.
3 Osnovno što smo mi dobili od gospodina Čeranića je bilo to da svi vojnosposobni
4 muškarci moraju imati neku vrstu rasporeda. I on je sugerisao da - obzirom da
5 smo već bili formirani po naredbi gospodina Karadžića - da naš vojni raspored
6 bude u kriznom štabu opštine Sokolac. I onda nam je usput rekao da postoji
7 mogućnost, što za nas nije ni bilo bitno, niti je ikada to realizovano, nit' smo
8 ikada za to postavljali bilo kakvo pitanje.

9 P: Kada je do toga došlo? Kada ste dobili te informacije od osobe koja
10 je bila na čelu Kriznog štaba, gospodina Čeranića?

11 O: Gospodin Čeranić je bio član kriznog štaba, on je bio načelnik
12 odeljenja Ministarstva odbrane. To je bilo na jednoj od sjednica kriznog štaba.
13 Ja nemam pred sobom dokumentaciju, ja ne mogu napamet da govorim nit' se sjećam
14 datuma napamet.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodin Tieger je ustao.

16 G. TIEGER: [simultani prevod] Odgovori svjedoka na koje se pozivao
17 gospodin Stewart, do tih je odgovora došlo nakon što je svjedoku predočen
18 određeni dokument. I ja sam mislio da bi to možda trebalo biti korisno, ako se
19 traži datum.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] pa, i Sudsko vijeće se jučer pitalo do
21 koje mjere ustvari birokratske procedure i ovo računanje beneficiranog radnog
22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 staža uopće mogu pomoći u našem predmetu. Ja sam ustvari i gledao upravo na to
2 jučer kad sam po tom pitanju se i obraćao Tužiteljstvu, a sada je i Obrana
3 postavila neka pitanja o tome.

4   Gospodine Stewart, možda biste Vi trebali znati da, u najmanju ruku,
5 birokratsko brojanje staža nije nešto što se nalazi pri vrhu liste prioriteta
6 ovog Sudskog vijeća.

7   G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, pa i na mojoj listi se nalazi
8 među posljednjim prioritetima, ali sam mislio da će biti očito da ono što mene
9 zanima u tim pitanjima nisu birokratske procedure, već jednostavno cijeli
10 kontekst u kojem su se ova zbivanja odvijala.

11   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu.

12   G. STEWART: [simultani prevod] Mene ne zanima uopće ta birokratska
13 procedura.

14   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Sudsko vijeće bi rado onda da to
15 i jasno naznačite kad postavljate pitanja.

16   G. STEWART: [simultani prevod] U redu.

17   P: Kad kažete da gospodin Čeranić... On je bio na čelu Kriznog štaba, zar
18 ne, u određenom trenutku barem?

19   O: Ma, ne. Ja sam bio predsjednik Kriznog štaba cijelo vrijeme. Gospodin
20 Čeranić je po funkciji kao, ovaj... načelnik odeljenja Ministarstva odbrane bio
21 član Kriznog štaba cijelo vrijeme.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala Vam na ovoj ispravci prevoditelja.

2 U redu.

3 P: Dakle, gospodine Tupajiću, stranica 14, red 25, Vi to nemate pred
4 sobom. To je Vaše svjedočenja od jučer kad ste rekli: "Dobili smo informacije od
5 gospodina Čeranića," tu je stajalo da je on na čelu kriznog štaba. To je
6 vjerojatno bila negdje greška se potkrala. Dakle, on je bio član a Vi ste bili
7 predsjednik. Je li tako?

8 O: Da.

9 P: Ponovno, nešto u vezi s dokumentom P832 u vezi sa psihijatrijskom
10 klinikom u Sokocu.

11 G. STEWART: [simultani prevod] I sad želim reći Sudskom vijeću da me ne
12 zanima organizacija rada u bolničkoj ustanovi. Ništa takvoga.

13 P: No rekli ste... To je na stranici 21 jučerašnjeg transkripta, u trećem
14 redu: "Ministar zdravstva i Vlada Bosne i Hercegovine trebali su se baviti tim
15 problemom. Međutim, mi smo sami na sebe preuzeli prikupljanje informacija i
16 prosljeđivanje tih informacija nadležnom ministarstvu i Vladi, koja će zatim
17 pokušati riješiti barem dio problema s kojima se bolnica suočavala."

18 Dakle, ministarstvo, dakako, o kojem se ovdje radilo, je svakako bilo
19 Ministarstvo zdravstva, zar ne, gospodine Tupajić?

20 O: Da. S tim da je inicijativa za pokretanje rješavanja problema
21 nagomilanih u bolnici dolazila od direktora psihijatrijske bolnice.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: A ministar je u to vrijeme bio gospodin Kalinić, zar ne?

2 O: Da.

3 P: I niti jedno od pitanja koje je imalo veze s bolnicom, financijska
4 ili organizacijska pitanja, ni na koji način s tim pitanjima nije imao veze
5 gospodin Karadžić, niti gospodin Krajišnik, zar ne?

6 O: Prema organizaciji i poslovima koje... koji su bili u djelokrugu rada
7 Vlade - ne. S tim da je Vlada za svoj rad bila odgovorna Narodnoj skupštini i
8 predsjedniku republike, normalno.

9 P: Da. Hvala Vam, gospodine Tupajiću, to je u dovoljnoj mjeri odgovorilo
10 na moje pitanje. A u tom dokumentu, to je P832, mislim da nije bitno da se
11 dokument stavlja pred Vas, osim ako ne želite. Pod broj 2 kaže: "Ovlašteni
12 djelatnici bolnice moraju se brinuti za sve pacijente, sve dok se rješenje
13 financiranja bolnice i daljnjeg statusa bolnice ne iznađe."

14 Svi pacijenti... Dakle, Vi ste ustvari napisali, gospodine Tupajiću, ovaj
15 dokument kako biste sasvim jasno dali do znanja da se sa svim pacijentima
16 postupa na isti način, bez obzira na njihovu nacionalnost. Je li tako?

17 O: Da.

18 P: Rekli ste, to je stranica 29 Vašeg svjedočenja jučer, gospodin Tieger
19 Vas je pitao sljedeće: gledali ste pitanja izvještaja koji su podnošeni na
20 republičkom nivou i komunikacije sa republičkim nivoom. Zatim ste rekli da je
21 osoba koja je imala najviše kontakata sa rukovodstvom SDS-a i rukovodstvom
22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Republike Srpske bio Milovan Bjelovac i gospodin Marko Simić, koji je bio
2 zamjenik i prvi predsjednik općine Sokolac. Dakle, Vi ste tim redoslijedom rekli
3 da je, ustvari, gospodin Bjelovac imao najviše kontakata, a drugi iza njega po
4 učestalosti kontakata bio je gospodin Simić. Da li je to što ste željeli reći?

5 O: Da. Samo ispravka: gospodin Milovan Bjelica, a ne Bjelovac.

6 P: Da, da, vidim. Dakle, Bjelica, ne Bjelovac. Da, da. To je greška u
7 zapisniku.

8 Zatim ste rekli. "Članovi Kriznog štaba su povremeno imali kontakte, ali
9 uglavnom sa Vladom Srpske Republike BiH."

10 Kad kažete da su uglavnom imali kontakte sa Vladom Srpske Republike BiH,
11 mislili ste, zar ne, na kontakte sa ministarstvima po nekim konkretnim
12 pitanjima, kao što je na primjer, pitanje bolnice koje smo maločas gledali?

13 O: Da, između ostalog pitanje bolnice i dugi niz pitanja, ovaj.

14 P: Dakle, složili biste se sa mnom da je to vrsta pitanja ili problema,
15 to su pitanja koja - premda na njih jesu utjecale poteškoće u toj situaciji
16 kakva je ona bila početkom 1992. - to su ipak pitanja kakva se inače pojavljuju
17 i u mirnodopsko vrijeme, baš kao i za vrijeme rata?

18 O: Da. Mi smo imali, u suštini, cijelo vrijeme ratno stanje, a... i... i
19 pokušaj da se primijenjuju mirnodopski zakoni i mirnodopski odnosi, što je
20 stvaralo nama na terenu dosta poteškoća oko toga.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Imate li ličnih saznanja o kontaktima između gospodina Bjelice i
2 rukovodstva SDS-a, odnosno rukovodstva Republike Srpske tokom 1992. godine?

3 O: Pa, imam, kako da ne. Bjelica je - ja sam to već i rekao, ne...ne mogu
4 da tvrdim svakodnevno, ali - imao intenzivne kontakte sa rukovodstvom Srpske
5 demokratske stranke, pogotovo sa gospodinom Karadžićem. Mi smo imali priliku i
6 da vidimo jedan od tih razgovora. Kasnije je on... dobro, kasnijih godina i
7 profesionalno radio na Palama i gdje je, praktično, svakodnevno odlazio na Pale
8 i boravio gore.

9 P: Što nam možete reći iz vlastitih saznanja o kontaktima između
10 gospodina Bjelice i gospodina Krajišnika tokom 1992?

11 O: Pa, ja mogu da odgovorim samo o onim sastancima gdje smo zajedno
12 bili. Znam da je bilo i među njima kontakata, vjerovatno manje nego sa
13 gospodinom Karadžićem, ali sigurno da je bilo.

14 P: A na osnovu čega to znate? Ostavimo po strani ove sastanke o kojima
15 ste već svjedočili, ali na čemu temeljite tu Vašu tvrdnju, odnosno po čemu znate
16 da su imali svakako i druge kontakte?

17 O: Pa, znam iz... sada, logično, pitaćete me konkretno za neke situacije.
18 Ja... takav je ambijent bio i atmosfera da je bilo potrebe za kontaktima i njih je
19 bilo. Ja Vam o detaljima tih kontakata ne mogu da govorim, pogotovo onim
20 kontaktima i sastancima gdje ja nisam bio. Ali znam iz njegovog razgovora sa
21 mnom da je imao s... jednu sasvim normalnu komunikaciju.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možda da razjasnimo ovo pitanje prije
23 pauze? Sada je 17.35h.

24

25

26

27

28

29

30

1   Gospodin Stewart Vas nije pitao za detalje kada je riječ o samom
2   sadržaju tih kontakata. On je samo želio znati kako ste znali za te sastanke, na
3   kojima niste bili lično prisutni, da je gospodin Bjelica imao te sastanke sa
4   gospodinom Krajišnikom?

5   G. TIEGER: [simultani prevod] Ispričavam se, časni Sude, ali mislim da
6   je to pitanje nešto na što je svjedok odgovorio u svom posljednjem dijelu. Ne
7   znam da li sad Sudsko vijeće skreće pažnju svjedoka na nešto drugo, ali mi se
8   čini da je ova posljednja rečenica koju je svjedok izrekao, točan odgovor na to
9   pitanje.

10   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Možda sam ja to previdio, jer sam se
11   pripremao za svoju intervenciju, pa možda nisam dovoljno pažljivo slušao
12   svjedoka.

13   Kada kažete: "Znam na osnovu mojih razgovora s njim," da li ste misli na
14   razgovore sa gospodinom Bjelicom?

15   SVEDOK: Da.

16   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A on Vam je rekao da je imao te sastanke
17   s gospodinom Krajišnikom?

18   SVEDOK: Da. To su imal...

19   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu.

20   G. STEWART: [simultani prevod] Pa, ne znam odakle su se sada pojavili ti
21   sastanci u tom pitanju? Nisam siguran, ali želim biti oprezan.

22   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Svjedok je rekao: "Uobičajenu
23
24
25
26
27
28
29
30

1 komunikaciju je vodio s njime" a to je bilo pitanje u kontekstu sastanaka.

2 G. STEWART: [simultani prevod] Ne sasvim. Ja sam isključio sastanke iz
3 svog pitanja. Ja sam rekao, "ostavimo po strani sastanke."

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ali kad kažete da Vam je rekao da je
5 vodio uobičajenu vrstu komunikacije, dakle, komunicirao na uobičajeni način s
6 gospodinom Krajišnikom, na šta je on točno mislio?

7 SVEDOK: Ako dozvolite, gospodine predsjedavajući. Evo, imali ovdje juče
8 jedan presretnuti razgovor i u tom razgovoru se pominje kontakt između gospodina
9 Bjelice i gospodina Krajišnika. To je samo jedan razgovor koji smo imali. Ja o
10 tome govorim, da je tu i po pitanju - evo, samo oko snabdijevanja nafte jer je
11 gospodin Bjelica dugo vodio, nezvanično, ali je vodio preduzeće "Romanija
12 petrol" koje je bilo zaduženo za snabdijevanje opštine sa gorivom - i tu je
13 kontakata. Evo, samo po tim pitanjima, bilo sa gospodinom Krajišnikom il'
14 njegovim bratom, sigurno puno, i po drugim pitanjima, molim Vas.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, što mora da je bilo ili je
16 vjerojatno bilo, to je nešto posve drugačije od onog što mi pitamo.

17 On Vam je rekao da je komunicirao s gospodinom Krajišnikom. Tu se moglo
18 raditi o bilo kakvoj vrsti komuniciranja. Dakle, mogu biti telefonski razgovori,
19 dopisi, sastanci na kojima su bili osobno jedan i drugi. Da li Vam je on rekao o
20 kakvoj se vrsti komunikacije radilo? Da li se radilo o sastancima, telefonskim
21 razgovorima ili o korespondenciji?

22 SVEDOK: O korespondenciji manje. Ja ne mogu detalja da se sjetim, ali u
23 to vrijeme je bilo sasvim i normalno. Razgovarali smo o tome i znam da je imao...
24 imao kontakte. Ja niti tvrdim na koju temu su razgovarali, ni kol'ko je

25

26

27

28

29

30

1 kontakata bilo, ali znam da ih je bilo. Sigurno, i to znatno.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Naime, ono što nas zanima jeste: na koji
3 način su kontaktirali? Da li je, kad Vam je o tome govorio, rekao "sastajemo
4 se", "nazivamo se" ili se možda ne sjećate što je točno rekao?

5 SVEDOK: Pa, on meni niti je imao obavezu, niti je podnosio bilo kakav
6 izvještaj. To sam ja zaključivô iz naših međusobnih razgovora razgovarajući o
7 nekim temama. Mislím da se je on često sastajao i sa gospodinom Krajišnikom,
8 više puno sa gospodinom Karadžićem na Palama, jer je on bio jedan od njihovih
9 povjerljivih ljudi, pogotovo gospodina Karadžića. I to je ono što svi znaju. I
10 vjerovatno je bilo mnogo sastanaka za koje ja nisam... nisam ni znao i to je
11 istina.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sada shvaćam ono što ste željeli reći,
13 da ste Vi na osnovu svojih razgovora s gospodinom Bjelicom došli do tog
14 zaključka. Premda Vama više ustvari nije jasno koji su to bili detalji koji su
15 Vas naveli na taj zaključak da su ti kontakti koje je imao s gospodinom
16 Krajišnikom uključivali i sastanke, premda ne toliko česte sastanke kao što ih
17 je imao sa gospodinom Karadžićem. Je li to točno tumačenje onog što ste rekli?

18 SVEDOK: Da, da.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Hvala. Imaćemo pauzu do 18.05h.

20 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

21 ... Početak pauze u 17.46h

22 [Svedok se povlači]

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ... Sednica nastavljena u 18.12h

2 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim ustanite. Izvolite sesti.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, pitali ste da li
4 možete da dobijete odgovor na Vaš zahtev, odnosno molbu. Mislim da ćete ga
5 dobiti u narednih par minuta, jer ovo Raspravno veće je malo oklevalo kada je
6 raspravljalo o ovom pitanju.

7 Najpre, obraćam se Vama, a i gospodinu Krajišniku, da kažem ovo: naravno
8 da je Raspravno veće svesno da je bilo razgovora o tome kako bi se pokušalo naći
9 rešenje za neka od pitanja zbog kojih je gospodin Krajišnik bio malo uznemiren.
10 Jedno od tih pitanja je bilo i sastav tima Odbrane.

11 Naravno, mi smo bili obavešteni da je tu postignut određeni napredak i
12 da je rešenje skoro pronađeno. Pre nego što Raspravno veće se upusti u jednu
13 takvu situaciju koja je prilično izuzetna - dakle, da neko nije niti određen kao
14 branilac od strane sekretara, niti pak da je registrovan kao branilac i po
15 izboru optuženog - ne bi bila dobra ideja da počnemo s ovom vrstom eksperimenata
16 sada. Pa bismo hteli da znamo, da li je postignut već sporazum ili bar da li ste
17 blizu dogovora oko toga?

18 Prema tome, ja se obraćam Vama i gospodinu Krajišniku, da mi kažete da
19 li očekujete da će to rešenje uskoro biti pronađeno u Sekretarijatu.

20 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, časni Sude, ja ne mogu da odgovorim
21 na to pitanje. Gospodin Krajišnik vodi razgovore, on je sa mnom razgovarao
22 jutros, ja znam da nije bilo daljih razgovora i ne mogu Vam odgovoriti na
23 pitanje. A naravno da je došlo do određenog napretka, međutim, sve je to

24

25

26

27

28

29

30

1 povezano i ja Vam ne mogu reći tačno. Ja mogu pomenuti, međutim, a gospodin
2 Krajišnik će možda sam reći u svoje ime, mada je moj zadatak da govorim u
3 njegovo ime. Naime, mi jesmo razgovarali o tome i zajedno smo nas dvojica otišli
4 u pritvorsku jedinicu da razgovaramo sa gospodinom Krajišnikom koji je rekao da
5 je sasvim saglasan da gospodin Josse ispituje ovog svedoka u petak, no on Vam to
6 može i sam potvrditi. Međutim, ja Vam takođe to mogu reći u odnosu na ovog
7 svedoka.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Krajišnik, mi nikada i ne
9 očekujemo da branilac kaže nešto drugo. Međutim, ukoliko Vi želite nešto dodati,
10 izvolite, ali da ne trošimo previše vremena.

11 OPTUŽENI: Ja sam imao sastanak sa predstavnikom Sekretarijata i uspjeh
12 je `postignut dobar /sic/. Sutra treba da nastavimo, ja se nadam da ćemo i
13 završiti sva pitanja, i u tom smislu da ćemo završit' ta pitanja koja su još
14 ostala neriješena. Razgovarali smo vezano za gospodina Jossea. I ovo je tačno
15 što je gospodin Stewart rekao, jer se ja nadam da će biti pozitivno rješenje i
16 zato sam ja i rekao "bilo bi mi drago da gospodin Josse onda bude u funkciji i
17 da ispituje svjedoka."

18 I samo, gospodine sudija, mogu da pohvalim predstavnika Sekretarijata
19 koji je vrlo fleksibilno pokušavao da nađemo rješenje i... i stvarno mnogo učinio
20 napora da smo do sada riješili mnoga pitanja.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Hvala, gospodine Krajišnik.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 I onda, na kraju da kažem, da Raspravno veće je sklono da dopusti da
2 gospodin Josse nastupi kao branilac, pošto je kvalifikovan, on je član
3 Advokatske komore Engleske i Velsa, ako sam dobro obavešten. Prema tome, uz
4 saglasnost gospodina Krajišnika, a i poruke koje smo dobili iz Sekretarijata da
5 nemaju ništa protiv, jer obično dolazi do teškoća ukoliko bi branilac koji nije
6 imenovan, a branio nekoga i da pri tom nije branilac po izboru, to je obično
7 problem. Međutim, ovde nema nikakvih problema.

8 I na kraju, nešto što je bitno za ovo Sudsko veće. Makar da to bude i
9 samo na dva-tri dana, mi bismo ipak hteli da gospodin Josse bude na spisku
10 advokata koji su na spisku ovog Suda, jer iz toga proističu određene obaveze za
11 gospodina Jossea u smislu čuvanja poslovne tajne. I mi takođe znamo da u jednoj
12 ranijoj prilici, kada smo bili na zatvorenoj sednici, tada se ne želi prisustvo
13 bilo koje treće osobe. Prema tome, makar i privremeno, voleli bismo da gospodin
14 Josse bude na spisku kao član tima branilaca, jer ako se radi o poverljivom
15 materijalu, tu ima problema.

16 G. STEWART: [simultani prevod] Ali, časni Sude, on već i jeste na tom
17 spisku i već je na njemu neko vreme. I tu apsolutno nema nikakvih problema jer

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 je on član tima advokata ovog Tribunala a takođe je i član britanske i velške
2 komore, prema tome, to još i dalje govori u prilog njemu.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, u redu. To je onda, svakako, u
4 prilog ovom Tribunalu.

5 G. STEWART: [simultani prevod] Samo da dodam još nešto, gospodine
6 predsjedavajući. Gospodin Josse neće biti sâm u petak, već će gospođica Loukas
7 biti tu da priskoči u pomoć, ako to bude zatrebalo. I možda sam to već pomenuo
8 ranije, on se već nalazi na spisku po pravilu 45.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, ono što smo mi saznali od
10 Sekretarijata, nema što se toga tiče nikakvih problema po tom pitanju. I samo da
11 kažem da smo mi već preduzeli neke korake unapred u očekivanju da se ovo pitanje
12 formalizuje u najskorije vreme. Pretpostavljam da je ceo tim Odbrane razgovarao
13 o tome i da nema nikakvih protivljenja tome da gospodin Josse ispituje svedoka u
14 petak. Nadam se da i gospođa Loukas zna za to.

15 G. STEWART: [simultani prevod] Gospođa Loukas? O, itekako. Časni Sude,
16 ona je apsolutno za to.

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 kontaktu i da je gospodin Bjelica bio jedan od ljudi od najvećeg povjerenja kod
2 gospodina Karadžića. I tako je bilo ne samo 1991. i 1992, nego i kasnijih
3 godina.

4 P: A da li je bilo poznato da su oni imali lični odnos i od ranije zbog
5 čega bi gospodin Bjelica i bio u tako naročito bliskom kontaktu i imao posla sa
6 doktorom Karadžićem tako direktno?

7 O: Ja ne znam da li su imali odnose i kontakte prije osnivanja Srpske
8 demokratske stranke, ali to je opštepoznata činjenica u Republici Srpskoj o
9 odnosima između gospodina Karadžića i gospodina Bjelice. To nije konstatacija
10 koju samo ja iznosim, to znaju svi istaknuti članovi Srpske demokratske stranke.

11 P: Kontakti između gospodina Bjelice i doktora Karadžića, po tim
12 pitanjima, da li je gospodin Bjelica sa Vama razgovarao o tome o kojim se temama
13 radilo?

14 O: On je razgovarao sa mnom. Moj utisak je bio da je samo dio razgovora
15 koji je imao sa gospodinom Karadžićem meni prenosio i ono uglavnom što se ticalo
16 poslova, ovaj... koje sam ja trebao, ovaj... neposredno da... da radim sa mojim
17 saradnicima u opštini.

18 P: A koji je to konkretno bio Vaš deo posla?

19 O: Pa, dobro, ja mogu sad da Vam opisujem koji su poslovi predsednika
20 opštine. Mislim da je to širok djelokrug poslova a pogotovo u ratnom periodu.
21 Ako hoćete, trebaće mi malo više vremena pa da Vam ja to opišem sve.

22 P: Pa, uz dopuštenje Suda, u tom slučaju, neću insistirati, gospodine
23 Tupajiću. Međutim, pitaću Vas sledeće: molim Vas, dajte nam par primera tema za
24 koje Vi znate - dakle, ostavimo sad po strani ono pitanje o nafti, benzinu -
25 ali, tema za koje znate da su gospodin Bjelica i doktor Karadžić o njima
26 razgovarali 1991. i 1992. godine? I poimence nabrojte dva, recimo, takva
27 pitanja.

28
29
30

1 O: Pa evo, kada su u pitanju u... u... u... kadrovi, imenovanja kadrova na
2 području opštine, mislim da je i na tu temu bilo puno kontakata, i ne samo tih,
3 nego i svih kasnijih godina.

4 O: Osim ovih kadrovskih pitanja, hoćete li još jednu da nam nabrojite?

5 O: Širok je spektar tih pitanja, ovaj... sad ja pokušavam da... da iz
6 njih...

7 P: Ja samo tražim da mi još jedan date primer. Izvinite, nisam hteo da
8 Vas prekinem u razmišljanju. Samo je potrebno da mi navedete još jedan primer.

9 O: Pa, iz onoga razgovora smo vidjeli da oni međusobno vode razgovor i o
10 ponašanju lokalnog MUP-a u Sokocu. Prema tome, ti razgovori su uvijek bili o
11 analizi stanja u Sokocu i evente... eventualnim mjerama koje treba preduzeti.
12 Prema tome, spe... širok je spektar tih pitanja, ovaj...

13 P: A Vi niste znali ništa o ovom razgovoru između doktora Karadžića i
14 gospodina Bjelice o onoj nafti, odnosno benzinu? Je li tako?

15 O: O njemu sam saznao tek ovdje prije dva dana kada sam prvi put vidio i
16 čuo taj razgovor.

17 P: Vi, dakle, ne znate zapravo o čemu se tu sve radi? Je li tako?

18 O: Pa, vidite, ja ponavljam ponovo da je gospodin Bjelica bio čovjek od
19 izuzetnog ili gotovo najvećeg povjerenja gospodina Karadžića. Pretpostavljam, a
20 to se pokazalo i godinama, da je tako ostalo. Ako neko nekome redovno ide na
21 krsnu slavu - to je jedan pravoslavni običaj koji postoji samo kod Srba gdje se

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 pozivaju najbliži... rodbina i najbliži prijatelji i saradnici - onda i to je
2 jedan od pokazatelja kakvi su odnosi bili među njima.

3 P: Gospodine Tupajić, taj odgovor, zapravo, nije ni blizu da bi bio
4 odgovor na moje pitanje. Ja sam Vas ovo pitao: Vi, ustvari, ne znate mnogo o
5 onom razgovoru koji je vođen o "Jugopetrolu", Vi zapravo ne znate mnogo o čemu
6 se tu sve radilo. Je li tako?

7 O: Ja o onom razgovoru nisam znao ništa. Ali kada sam ga čuo, sve mi je
8 postalo jasno. Mislim da je razgovora sličnih na onu temu bilo još. Ja sam
9 malopre pomenuo da je gospodin Bjelica aktivno se bavio dugo vremena prometom
10 nafte i vjerovatno je, ako je ono jedan od razgovora, na istu temu bilo ih još.
11 Koliko - ja ne znam. I mnogo toga ja ne znam što su razgovarali gospodin
12 Karadžić i gospodin Bjelica.

13 P: Gospodine Tupajiću, da li Vi to hoćete da kažete da bi nešto što
14 biste Vi znali o tom pitanju "Jugopetrola", da tu ima nešto negativno u šta je
15 upleten gospodin Momčilo Krajišnik?

16 O: Ne. Detalje od toga ja ne znam i to ne bi' komentarisao. Ja se nikada
17 tim poslovima nisam bavio. Ali ilustracije radi, ako dozvolite, pošto
18 insistirate. Ja sam se sada sjetio šta mi je gospodin Bjelica pričao nakon
19 njegovog prvog hapšenja od pripadnika SFOR-a. Pričao mi je stvari koje su mene
20 šokirale, jer sam prvi put tada saznao da je gospodin Radovan Karadžić boravio u
21 Sokocu 1998. godine, uz znanje gospodina Milovana Bjelice, u zgradi koja je od
22 moje zgrade udaljena ne više od 200 metara, a da ja nikad o tome ništa nisam

23
24
25
26
27
28
29
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 znao. Sigurno, jedan broj ljudi koji su brinuli o njegovom boravku su znali za
2 to. A ovo navodim samo kao ilustraciju...

3 P: Izvinite, gospodine Tupajiću.

4 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ovo nema nikakve veze sa
5 mojim pitanjem.

6 SVEDOK: Ima veze, itekako.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Slažem se... Pitanje je bilo da li Vi
8 znate bilo šta o toj stvari sa "Jugopetrolom", a što bi bacalo bilo kakvo
9 negativno svetlo na gospodina Krajišnika. Kada kažete da je gospodin Karadžić
10 proveo možda neko vreme u Sokocu, to zapravo nije odgovor na to pitanje. Da li
11 Vi u tom pogledu znate bilo šta što baca loše svetlo na gospodina Krajišnika?

12 G. STEWART: [simultani prevod] Samo da nešto razjasnim, časni Sude. Ja
13 sam izričito rekao gospodin "Momčilo" Krajišnik kako bi se izbegli svi mogući
14 nesporazumi.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, gospodin Krajišnik koji je ovde u
16 sudnici. Izvolite, svedoče.

17 SVEDOK: Pa, mislim da sam ja odgovorio na to pitanje. Ja sam rekao da ne
18 znam ništa o tome. Čak i u onom razgovoru se ne pominje ime, da li se odnosi na
19 gospodina Momčila ili Mirka Krajišnika. Nisam nikada ni sa kim bavio se tim
20 pitanjima.

21 A izvinjavam se Sudu ako sam van konteksta htio navesti primjer
22 nepovjerenja koje je bilo prema meni. I iz tih razloga ja nisam znao za su...

23

24

25

26

27

28

29

30

1 sadržinu i suštinu mnogih razgovora koji su bili između gospodina Karadžića i
2 gospodina Bjelice. Izvinjavam se ako sam uzeo vrijeme Sudu.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nema nikakvih problema, gospodine
4 Tupajić.

5 G. STEWART: [simultani prevod]

6 GĐA PREVODILAC: Mikrofon!

7 G. STEWART: [simultani prevod]

8 P: Gospodine Tupajić, da li je tačno da Vi znate više o kontaktima koje
9 je imao gospodin Bjelica i sa ljudima sa Pala, nego što znate o kontaktima koje
10 je gospodin Simić imao sa ljudima sa Pala?

11 O: Pa, ja sam u ranijem dijelu iskaza rekao da je gospodin Bjelica imao
12 više kontakata sa rukovodstvom sa Pala. Gospodin, pokojni, Marko Simić je kao
13 narodni poslanik vjerovatno više, što je logično, bio u kontaktu sa gospodinom
14 Krajišnikom. Kasnije i radio, čini mi se, profesionalno u Narodnoj skupštini sa
15 određenim zadacima i odatle su... odakle su takve moje izjave.

16 P: Na 43. stranici jučerašnjeg zapisnika, Vama je bilo postavljeno
17 pitanje: "Ko su bili izvori, odnosno preko koga su išle usmene informacije iz
18 republike Srpske ka vođama u Sokocu?" A Vi ste rekli: "Usmene informacije su
19 prenošene preko pokojnog gospodina..."

20 GĐA PREVODILAC: Prevodilac nije čuo ime.

21 G. STEWART: [simultani prevod]

22 P: A da li Vi kažete da je gospodin Marko Simić Vama podnosio izveštaj o
23 tim pitanjima koja se tiču rukovodstva Republike Srpske?

24 O: Apsolutno ne. Nikakvu obavezu nije imô gospodin pokojni Marko Simić
25 da podnosi meni izvještaj. To je bilo povremeno, međusobno sastajanje i

26

27

28

29

30

1 informisanje o... o stvarima koje se dešavaju na opštini i u republici, bez ikakve
2 posebne obaveze.

3 P: A da li ste Vi sami u toku 1991. i 1992. godine imali bilo kakvih
4 direktnih kontakata sa Glavnim odborom SDS-a?

5 O: Sa Glavnim odborom SDS-a nikakvih kontakata.

6 P: Na 51. stranici zapisnika od juče, postavljeno Vam je sledeće
7 pitanje, u 18 redu na toj stranici, Vi ste rekli: "Kada je Vojska Republike
8 Srpske bila osnovana, 12. maja, po odluci ove Skupštine u Banja Luci i kada je
9 gospodin Ratko Mladić postavljen za načelnika Glavnog štaba, mi smo pozvani na
10 taj sastanak, koji je bio jedan zvanični sastanak," i Vi ste onda o tome
11 govorili "to je bio protokolarni sastanak gde smo se sreli samo u službenoj
12 formi i bilo je vrlo malo vremena. Međutim, smisao toga je bio da se sastanemo
13 zajedno."

14 A gospodin Tieger Vas je tada pitao: "Da li je tamo bilo još vojnih
15 rukovodilaca osim generala Mladića?"

16 Vi ste rekli: "Ne sećam se, ali mislim da je bio još neko od saradnika
17 gospodina Mladića. On je upravo bio osnovao svoj vrhovni štab. Nisam siguran,
18 ali mislim da su i gospodin Tolimir i Gvero takođe bili tamo. Nisam siguran.
19 Uspostavljanje Glavnog štaba je bilo u toku, i mnogi oficiri su postali članovi
20 Glavnog štaba ili Generalštaba tek nakon tog sastanka."

21 Gospodine Tupajiću, da li je tačno da Vi nemate nikakvih značajnijih
22 saznanja, Vi sami, o tome kako je osnivan Glavni štab, ko su postali članovi i
23 kada?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ja ću Vam reći ono što znam. Možda čak i više znam nego... obzirom na
2 funkciju koju sam obavljao. Pošto je Glavni štab bio u blizini... sjedište njegovo
3 u blizini Sokoca i što su mnogi od članova Glavnog štaba navraćali povremeno u
4 Sokolac, a tu je bila i bolnica Glavnog štaba gdje sam imao priliku ponekada
5 sresti nekoga od njih. Ono što ja znam, da je 12. maja osnovana vojska... donešena
6 odluka o osnivanju Vojske Republike Srpske. O detaljima formiranja Glavnog
7 š...štaba, imenovanja oficira, njegovih službi ja apsolutno nikakvog uvida nemam.
8 Kasnije sam imao prilike upoznati većinu članova Glavnog štaba tokom... i 1992.
9 godine nakon njegovog osnivanja i kasnijih godina u ratu. Tako da sam sretao, ne
10 vjerujem sve, ali većinu članova Glavnog štaba u raznim prilikama.

11 P: Jeste li Vi osobno ikada primili kakve direktive ili naređenje od
12 Glavnog štaba?

13 O: Jesam dobio naređenje, ne samo ja nego nas par predsjednika opština,
14 da organizujemo koševinu sijena. Čini mi se, to je bilo 1993. ili 1994. godine u
15 širem rejonu Crne Rijeke i kod nas u Glasinačkom polju.

16 P: Na stranici 31 jučerašnjeg zapisnika stoji da ste rekli, pitali su
17 Vas: "Da li je SDS Sokolac primio naređenja, direktive i smjernice Glavnog
18 odbora SDS-a 1991. i početkom 1992?"

19 A Vi ste odgovorili na to: "Da."

20 Da li želite reći da imate osobnih saznanja o, prije svega, pismenim
21 naređenjima, odnosno direktivama i smjernicama koje je slao Glavni odbor SDS-a?

22 O: Pa, to je uobičajena komunikacija da neki od dokumenata koji se
23
24
25
26
27
28
29
30

1 donesu na Glavnom odboru, a za koje se smatra da treba i sa njima biti upoznati
2 opštinski odbori, da se dostavljaju opštinskim odborima, ovaj... na ili uvid ili
3 na, ovaj... dalju razradu. Mislim da je to praksa koja je bila tada i... i koja i
4 sada živi. To ništa nije novo. Ja se nekih posebnih det...detalja ne sjećam jer je
5 bio predsjednik stranke čiji je to isključiv zadatak bio i koji je neposredno
6 svim tim rukovodio kompletnu komunikaciju u ime Opštinskog odbora sa Glavnim
7 odborom. On i... i njegovi saradnici, ovaj... i stručne službe su to radili. Al',
8 to je jedna uobičajena komunikacija koj...koja je sasvim logična.

9 P: Da li želite reći da je praksa komuniciranja između Glavnog odbora
10 SDS-a i općina bila takva, odnosno da je bila vjerojatno jednaka, da je
11 vrijedila ista praksa za cijelu 1991., 1992. i period koji je uslijedio nakon
12 toga?

13 O: Možda... izvinjavam se, pitanje, malo je zbunjujuće. Sada ste rekli
14 između o... a... Glavnog odbora SDS-a i opština. Da li mislite na Opštinski odbor
15 ili opštinu kao instituciju?

16 P: Hvala Vam, gospodine Tupajiću, u pravu ste. Trebao bih preformulirati
17 svoje pitanje. Da li želite reći da je praksa komuniciranja između Glavnog
18 odbora SDS-a i općinskih odbora SDS-a bila uglavnom ista tokom 1991., 1992. i
19 godinama nakon toga?

20 O: Pa, u suštini - da. Mislim da neke posebne razlike u načinu
21 komuniciranja nije bilo, niti vidim da je bilo razloga za to.

22 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, gledam na sat.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ujutro idemo do 13.45h, ali
24
25
26
27
28
29
30

1 Poslije podne idemo do 19.00h.

2 G. STEWART: [simultani prevod] Tako je, časni Sude. Znači, još uvijek
3 sam gledao na sat, uprkos tome.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, kafeterija svakako više nije
5 otvorena.

6 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, postoje druge kušnje, časni Sude. Ali
7 dakako, nastaviću. Hvala Vam što ste me podsjetili.

8 P: Pitali su Vas... A to je na stranici 81 jučerašnjeg zapisnika,
9 gospodine Tupajiću. Gospodin Tieger Vam je rekao sljedeće, to je u redu 18: "Da
10 li je u nekom trenutku Ratno povjerenstvo osnovano u Sokocu?"

11 Vi ste rekli: "Ne shvaćam Vaše pitanje? Kakvo povjerenstvo?"

12 Gospodin Tieger je rekao: "Da li je u bilo kojem trenutku 1992. godine
13 itko određen za ratnog povjerenika i kao takav upućen u Sokolac?"

14 Vaš odgovor je bio: "Da. Takozvano Ratno povjerenstvo jeste osnovano, ne
15 sjećam se kada. I koliko se ja sjećam, ratni povjerenici bili su zastupnici u
16 Narodnoj skupštini. Ratni povjerenik za Sokolac je bio Marko Simić." Iako u
17 zapisniku stoji ratno "povjerenstvo", tu se vjerovatno misli na ratni
18 "povjerenik". "Bilo ih je još trojica, odnosno još trojica nas u Ratnom
19 Povjereništvu. Mislim da su oni na taj način mogli steći uvid u događaje u
20 općini."

21 Dakle, prije svega, kada kažete: "Koliko se ja sjećam, ratni povjerenici
22 su bili zastupnici u Narodnoj skupštini," možete li nam to pojasniti? Da li

23

24

25

26

27

28

29

30

1   želite time reći da su svi ratni povjerenici... Odnosno početak ću iznova.

2   Kad kažete da su: "Ratni povjerenici bili zastupnici u Narodnoj skupštini," tu
3   ne mislite na Ratno povjerenstvo u Sokocu, zar ne?

4   O: Ne. Ja ne tvrdim da su svi narodni poslanici bili, ovaj...
5   povjerenici i da je to bilo isključivo pravilo. Ali koliko se ja sjećam, da
6   jedan broj posla... narodnih poslanika su bili imenovani za ratne povjerenike.
7   Što, u suštini, ima i logike, ovaj... pošto su oni dolazili i iz baza i na neki
8   način su mogli da služe kao još neka čvršća spona između baza i... i republičkih
9   organa vlasti.

10   P: Možda možemo u koracima to obraditi. Kad govorite o Ratnom
11   povjerenstvu, Vi ustvari govorite o tijelu koje je ustvari preuzelo funkciju od
12   Kriznog štaba, je li tako?

13   O: Pa, ne. Tu ima, čini mi se, određenih nesporazuma. Ono je imenovano u
14   periodu kada su funkcionisali krizni štabovi. Ja znam za situaciju u Sokocu,
15   gdje je Krizni štab prestao sa radom polovinom jula, a prije toga je imenovano
16   Ratno Povjereništvo koje, u suštini, koliko ja znam, nije obavljalo neke posebne
17   poslove, osim možda analize a... a... a... rada Kriznog štaba i eventualno
18   informisanje republičkih organa.

19   Krajem jula je formiran Izvršni odbor koji je nastavio sa radom.

20   P: Ići ćemo korak po korak. Možete li nam, koliko je u Vašoj mogućnosti,
21   reći, radi se dakle o Ratnom Povjereništvu SDS-a, zar ne?

22   O: Pa, ja ne znam kako je ono nas... imenovano tada, ali ono je imenovano

23
24
25
26
27
28
29
30

1 za opštinu Sokolac, tako da... a činili su ga sve članovi SDS-a.

2 P: Ali tu su bili samo Srbi?

3 O: Da.

4 P: Koliko je u Vašoj moći, možete li nam reći, kada je Ratno
5 povjereništvo za Sokolac osnovano?

6 O: Mi smo gledali taj dokumenat proteklih dana ovdje. Ja ga nemam kod
7 sebe, ne mogu tačno da kažem datum. Mislim da... negdje iz juna mjeseca, ali nisam
8 siguran. Kod gospodina tužioca ima taj dokumenat, ja...

9 P: Rekli ste da Vas je četvorica bilo u Ratnom Povjereništvu, dakle, da
10 je Ratno Povjereništvo imalo četiri člana. Je li tako?

11 O: A da. To sam... podsjetio sam se kada sam vidio taj dokumenat.

12 P: Dakle, tu ste bili Vi, gospodin Simić, a tko su bila druga dvojica?

13 O: Bio je gospodin Podinić, kol'ko se sjećam, i gospodin Delić Radomir.

14 P: Dakle, gospodin Bjelica nije bio član? Je li tako?

15 O: Da. Po ovome dokumentu koji smo mi gledali - ne.

16 P: Nije li slučaj da ustvari nisu baš toliko ratni povjerenici bili
17 poslanici u Narodnoj skupštini, kao što stoji u zapisniku od jučer, već nije li
18 pravilno reći da su poslanici u Narodnoj skupštini obično bili i članovi ratnih
19 povjereništava osnovanih u općinama odakle su ovi poticali?

20 O: Ja ne znam situaciju u drugim opštinama. Znam za Sokolac da je
21 poslanik naš iz Sokoca, gospodin pokojni Marko Simić, bio imenovan za
22 predsjednika povjereništva. Ja situaciju u drugim opštinama stvarno ne znam.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: A što ste onda željeli reći jučer, kad ste na stranici 81 jučerašnjeg
2 zapisnika rekli: "Koliko se ja sjećam, ratni povjerenici su bili poslanici u
3 Narodnoj skupštini?" To je cijela Vaša rečenica koju ste rekli: "Koliko se ja
4 sjećam, ratni povjerenici bili su poslanici u Narodnoj skupštini."

5 Što ste time željeli onda reći?

6 O: Pa, htio sam reći za primjer iz Sokoca i još možda dva-tri slučaja
7 koja sam ja znao, gdje su narodni poslanici bili povjerenici.

8 P: Dakle, ostavimo zasad druge općine. Ono što Vi želite reći, da je u
9 Sokocu gospodin Simić, koji je bio poslanik u Narodnoj skupštini, ujedno bio čak
10 predsjednik ratnog Povjereništva?

11 O: Da.

12 P: Dakle, kako bismo pojasnili. Vaš odgovor na pitanje gospodina Tiegera
13 koje je glasilo: "Da li je u bilo kojem trenutku 1992. bilo tko imenovan ratnim
14 poslanikom i poslan u Sokolac?"

15 Vi ste na to odgovorili: "Da."

16 Međutim, ni na koji način gospodin Simić nije mogao biti "poslan" u
17 Sokolac kao ratni povjerenik, zar ne?

18 O: Pa, on je imenovan od strane gospodina Karadžića, kol'ko se ja
19 sjećam. Na onom dokumentu tako piše.

20 P: On je bio iz Sokoca, zar ne?

21 O: Da, da. Ko to osporava?

22 P: Nitko ga tamo nije trebao poslati, odande je i potekao.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, Sudsko vijeće je
24
25
26
27
28
29
30

1 uvjereno da ovo opsežno istraživanje riječi "poslan" je u svjetlu dokaznog
2 materijala koji već imamo je nešto što nije od velike pomoću Sudskom vijeću.

3 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

4 P: Pitali su Vas, to je na stranici 79 jučerašnjeg zapisnika: "Koji
5 organi, odnosno tijela su postojali u svrhu prikupljanja informacija i
6 priopćavanja tih informacija vrhu rukovodstva Republike Srpske?"

7 Vi ste na to odgovorili. "Na lokalnom nivou, odnosno na općinskom nivou
8 postojali su resori Državne bezbjednosti koji su bili organizirani u regionalne
9 centre Državne bezbjednosti. A načelnici regionalne bezbjednosti bili su
10 odgovorni i podnosili izvještaje načelniku Državne bezbjednosti koji je pak za
11 svoj rad i rad svoje službe odgovarao predsjedniku republike. Drugi red
12 informacija dakle, drugi red, informacije su išle preko Stanice javne
13 bezbjednosti sve do ministra unutrašnjih poslova. Kome je pak on podnosio
14 izvještaje - ne znam - ali pretpostavljam da je to bilo najvišim državnim
15 organima. Treći, treća linija, to je bila dakle druga linija informiranja, a
16 treća linija informiranja bila je vojna linija informiranja koja je kretala od
17 komandi na najnižem nivou, preko komandi brigada do komandi korpusa pa sve dalje
18 do Glavnog štaba. A od tamo, pretpostavljam da je određeni dio informacija
19 prenošen državnom rukovodstvu."

20 E, sad, gospodine Tupajiću, kada je riječ o ovim konkretnim pitanjima,
21 da li se slažete da Vi nemate nekog posebnog ličnog saznanja o ovome što je
22 ustvari opis strukture tih organa i tijela?

23 O: Čini mi se da nisam dovoljno razumio pitanje. Meni...

24 P: Dobro, onda ću preformulirati pitanje. Da li se slažete sa mnom da
25
26
27
28
29
30

1 ono što ste tamo opisali u ovom odgovoru, je ustvari jedna struktura raznih
2 organa i nivoa u Republici Srpskoj? Dakle, struktura kakva je postojala 1992?

3 O: Da.

4 P: Da li se slažete da je bilo tko tko je u nekoj razumnoj mjeri bio
5 informiran o organizaciji Republike Srpske, da bi svaka takva osoba mogla reći
6 isto to što ste Vi rekli u svom iskazu? Želim time reći da Vi nemate nekih
7 posebnih, ličnih saznanja, niti znanja o tim pitanjima, zar ne?

8 O: Pa, molim Vas, gospodine Stewart, ja sam čovjek koji sam obavljô
9 funkciju predsjednika opštine i koji sam znao ko... i... i... i znao sam koje
10 institucije funkcionišu u Republici Srpskoj i kako su organizovane, bar na nižim
11 nivoima. Nisam siguran, i to sam rekao, na najvišem nivou ko kome podnosi
12 izvještaj, kako i u kom obliku. A to da postoje stanice javne bezbjednosti, da
13 postoje centri javne bezbjednosti koji su njima nadređeni i da su centri javne
14 bezbjednosti odgovorni ministru, pa to je... to... to je stvar koju zna svako ko se
15 bavi iole politikom. Takva stvar je... i sada policija /sic/ tako organizovana u
16 Republici Srpskoj. Isto tako, do skora bila je i državna bezbjednost tako
17 organizovana. Tako je vojska bila organizovana. Ne razumijem šta želite time
18 reći?

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, gledam na sat. Blizu
20 je 19.00h, želio bih Vam postaviti neka pitanja, ali ne u prisustvu svjedoka. Da
21 li bi ovo bio prikladan trenutak da prekinete s ispitivanjem?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tupajiću, kao što vidite, Vi
3 niste završili sa svjedočenjem i željeli bismo Vas vidjeti sutra ujutro u 9.00h
4 u ovoj istoj sudnici.

5 Gospodine poslužitelju, molim Vas da izvedete gospodina Tupajića iz
6 sudnice, ali ne prije nego što zamolim svjedoka da ipak stavi svoje slušalice.

7 Gospodine Tupajiću, želio bih Vas uputiti u to da ni sa kime ne
8 razgovarate o svjedočenju koje ste dali i o onome što ćete tek sutra izjaviti.
9 To sam Vam želio reći prije nego što napustite sudnicu.

10 SVEDOK: Ne brinite, gospodine predsjedavajući, potpuno svjestan sam
11 toga.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine poslužitelju, možete izvesti
13 svjedoka iz sudnice.

14 [Svedok se povlači]

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, možete li nam dati
16 neku predodžbu o tome koliko Vam još vremena treba?

17 G. STEWART: [simultani prevod] Ja sam upravo razgovarao sa svojim
18 kolegama i mogu Vam reći da neće još dugo trajati, ali Vam sa sigurnošću mogu
19 reći da ću završiti do prve pauze.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Gospodine Krajišnik, koliko
21 vremena će Vama trebati, što mislite?

22 OPTUŽENI: Moj odgovor je kao i obično - ja ne znam - al' ću se truditi
23 da budem što kraći.

24 I samo bi' jedno pitanje, gospodine sudija, ako mogu da postavim.

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, izvolite.

2 OPTUŽENI: Ja sam... ja sam dao neka dokumenta i sudijama i Tužilaštvu. Da
3 li bi ta dokumenta mogli dati i svjedoku pa bi sutra možda bili efikasni, ako to
4 ne remeti nekakav rad?

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Krajišnik, ja sam pokušao
6 pregledati dokumente, premda nisu prevedeni. Ali, na primjer, vidim jedan
7 dokument od 19. decembra, koji je već predodčen svjedoku. Prema tome, nema
8 potrebe da se to učini ponovo. Takođe sam primijetio da, pored toga što se čini,
9 da se radi o nekim stenografskim zapisima, stenogramu Skupštine. Takođe se čini
10 da tu stoji cijeli niz publikacija koje ja, dakako, još nisam pročitao, za koje
11 nije zabranjeno da ih se predodči svjedoku. Međutim, istovremeno, u ovom predmetu
12 se neće odlučivati na temelju novinskih priopćenja, već na osnovu onoga što nam
13 svjedoci kažu. A ponekad suočavanje svjedoka sa nekim konkretnim novinskim
14 dijelom može biti važno, a u tom slučaju se može predodčiti svjedoku, ali Vam ne
15 mogu dati općeniti odgovor na to pitanje.

16 G. STEWART: [simultani prevod] Mogu li ja nešto reći?

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite.

18 G. STEWART: [simultani prevod] Osim ako gospodin Krajišnik mi ne kaže da
19 postoji nešto što sam previdio, a on mi to povremeno i kaže, on kaže da su ti
20 dokumenti podneseni i Sudskom vijeću i tužitelju. Ali koliko ja znam, do sad
21 nisu podneseni i braniteljima gospodina Krajišnika.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, obično se Sudsko vijeće ne miješa u
23
24
25
26
27
28
29
30

1 komunikaciju između klijenata i optuženog.

2 G. STEWART: [simultani prevod] Naravno. A ja sam u donekle neuobičajenim
3 okolnostima i samo tvrdim da iako su ti dokumenti podneseni Tužiteljstvu i
4 Sudskom vijeću - nisu nama. Nadam se da je to nešto što je samo bilo previ..., da
5 je stvar previda.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Svakako. Hvala Vam.

7 OPTUŽENI: Greška je. Ja sam dao i Odbrani, vjerovatno da nisu to
8 vidjeli. Ja sam dao da kopiraju...

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Krajišnik, kad sam rekao da ću
10 staviti ovo pitanje na popis zajedno s kartom, Vi ste posve u pravu bili u tom
11 slučaju. Dakle, Vi ste imali svoje karte i nije bilo osnova za ono što je
12 rečeno. Dakle, ja sad ovu napomenu stavljam zajedno sa onom napomenom u vezi
13 karte.

14 I napokon, želio bih pitati da li su se branitelji i optuženi usuglasili

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 oko toga kako će se podijeliti vrijeme u smislu ispitivanja? Koliko ja znam,
2 sutra je gospodin Thompson zakazan kao svjedok 92bis.

3 G. TIEGER: [simultani prevod] Točno. A ja bih želio samo nešto
4 primijetiti na osnovu onoga što je rekao gospodin Krajišnik. On ne zna koliko će
5 dugo trajati njegovo ispitivanje, ali nastoji biti kratak. Čini se da je ovdje
6 cijeli niz, veliki broj dokumenata. Ja cijenim i uviđam to da gospodin Krajišnik
7 želi koristiti veliki broj tih dokumenata, a on je sada i u poziciji da donese
8 razumne prosudbe o tome kako će koristiti vrijeme, kao i svako drugi u ovoj
9 sudnici.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, ja sam već ranije rekao da bih želio
11 da se optuženi i njegovi branitelji usuglase oko toga kako će koristiti vrijeme.
12 Osim toga, sjećam se da je bilo i nekih primjedbi u vezi s time da li će
13 branitelji se odreći dijela svog vremena koje imaju na raspolaganju. Ja ne bih
14 želio da se taj razgovor ponovi. Jedina stvar koja bi trebala biti jasna jeste,
15 da će Sudsko vijeće dopustiti gospodinu Krajišniku postavljanje nekih dodatnih
16 pitanja. Sudsko vijeće je pri tom svjesno da to neće i ne bi trebalo dovesti do
17 toga da se troši na unakrsno ispitivanje više vremena nego što je to dopušteno,
18 jer znamo svi da postoji pravilo, dakle to nije pravilo, to je više smjernica
19 koju je dalo Sudsko vijeće o onih 60%. I ne znam da li će biti prilike da vidite
20 kako ćete to riješiti. Ali ako pogledam vrijeme koje je potrošeno na glavno
21 ispitivanje i ako spojim informacije koje sam dobio o vremenu koje je gospodinu
22 Stewartu bilo potrebno za sutra i informacije koje je dao gospodin Krajišnik da

23
24
25
26
27
28
29
30

1 će biti kratak, premda to ne mora uvijek biti i tako, ja se bojim da ćemo
2 previše vremena provesti na unakrsnom ispitivanju.

3 Dakle, pozivam Vas da vidite da li možete postići neki međusobni
4 dogovor. Znam da komunikacija te vrste možda neće biti laka. Ako mislite da će
5 Vam pomoći to da pričekate još dvije minute, kako biste barem imali priliku da
6 porazgovarate o tome sad nakon rada - jer neće biti možda prilike kad napustite
7 sudnicu da se nađete - ja ću omogućiti da porazgovarate o tome u sudnici ovdje
8 večeras. Ako to ne dovede do nekog dogovora, onda će Sudsko vijeće odlučiti
9 koliko vremena ide branitelju a koliko optuženom.

10 G. STEWART: [simultani prevod] Ali mogu li naglasiti da je nemoguće
11 odvojiti te dvije stvari. Nema, moram reći, nikakve poteškoće u komunikaciji
12 između gospodina Krajišnika i mene, dakako ukoliko mi se omogući fizički pristup
13 što je stvar tehnikalija, ali pored toga nema problema. Dakako da ne iznenađuje
14 da se mi ne možemo baš uvijek usuglasiti oko svega.

15 Međutim, ono što ja mogu učiniti i što činim sa gospodinom Krajišnikom
16 koliko to mogu, jeste da ja dam do znanja gospodinu Krajišniku koliko ću ja kao
17 njegov branitelj trebati vremena za unakrsno ispitivanje. A ja obavljam svoju
18 dužnost i trebam imati dovoljno vremena za vođenje predmeta i to daje
19 informaciju gospodinu Krajišniku na temelju koje on može funkcionirati.

20 Međutim, ja ću jasno reći Sudskom vijeću da ja ne pristajem na trgovinu
21 i ustupanje vremena koje ja imam za unakrsno ispitivanje i da dajem dio tog

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 vremena gospodinu Krajišniku, bez obzira da li to bilo pod uputom Sudskom vijeća
2 ili ne, jer ja sam taj koji vodi ovu Obranu. I ako Sudsko vijeće odluči
3 dopustiti gospodinu Krajišniku takvo što - a to je, dakako, nešto što je Vaše
4 pravo po situaciji u kojoj smo sada - ja ću onda pridržati sva moja prava i
5 položaj u odnosu na to, jer mi moramo živjeti sa tim *status quo* za vrijeme ovih
6 pregovora koji su u toku. Ali ako Sudsko vijeće odluči dati vrijeme gospodinu
7 Krajišniku neovisno o mom vremenu za unakrsno ispitivanje, onda to nema nikakve
8 veze sa mnom. Ali ja neću pristati da se dio mog vremena ustupa.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Razmotrićemo to pitanje.

10 Zasjedamo sutra ujutro u 9.00h u istoj sudnici.

11 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

12 ... Sednica završena u 19.08h.

13 Nastavak zakazan za četvrtak,

14 30.06.2005., u 09.00h.

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30